

Šiame numery

SVIESA IŠ VILNIAUS.
DR. ADOLFO DAMUSIO PASKAITA ATEITININKIJOS KONGRESE.
POETO VLADO SLAITO 50 METŲ SUKAKTIS.
NAUJI VLADO SLAITO EILERAŠČIAI.
ANATOLIJUS KAIRYS APIE DRAMAS,
KOMEDIJAS IR MŪSŲ TEATRŲ SITUACIJĄ.
SU DIREKTORIUM MARCELINU SIKŠNIU
ATSISVEIKINANT.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.

KERTINĖ PARASĖ

ŠVIESA IŠ VILNIAUS

Amžinoji Lietuvos sostinė Vilnius šiais 1970 metais vertai didžiuojasi prieš Europą ir prieš visą platųjį pasaulį, šveddamas savo mokslo židinių 400 metų jubiliejų. Tai šitiek metų jau praėjo nuo jėzuitų Vilniaus kolegijos įsteigimo ir nuo Vilniaus universiteto bibliotekos pradžios.

1570 metais šių mokslo versmų atsiradimas Lietuvos sostinėje istorijai liudija Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos aukštą valstybinį ir kultūrinį subrendimą. Kolegija greitai (1578 m.) įgijo pilno universiteto teises, o biblioteka tiek anais laikais, tiek ir šiandien mokslo pasaulį stebina šimtmečiuose sukauptaisiais savo lobiais. Ir Vilniaus kolegija, ir universitetas, ir jo biblioteka jau pačioje savo pradžioje ir ilgus amžius po to buvo vieninteliai ir nepalankiami mokslo židiniai visam plačiajam Europos regionui tarp Baltijos ir Juodosios jūros ir dar toli į rytus nuo jų. Didžiausiems Europos žemyno plotams ištisas epochas tai reiškė neišsėmiamą šviesos šaltinį pačia geriausiaja Lux Lithuana prasme.

O kiek senoji mūsų valstybė ir jos valdovai buvo šviesūs europiniame anų laikų kontekste, tegu liudija ir šitoks pavyzdys. Tik įsteigta Vilniaus kolegijai didelę savo knygų kolekciją dovanoto Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Zygimantas Augustas, kurį dėl šios nepaprastos donacijos reikia tiesiog laikyti Vilniaus Universiteto bibliotekos kūrėju. Vilnių be galo mėgstamo Zygimanto Augusto biblioteka turėjo apie 4000 tomų ir anuo metu buvo viena didžiausių Europoje. Ji buvo didesnė už karališkąją Krokuvos biblioteką ir kitų Europos valdovų bibliotekas. Sakysim, garsi Svedijos karaliaus biblioteka tuo pačiu laiku turėjo

tik 226 tomus, Austrijos — apie 250, Prūsijos hercogo — tik per 100 tomų.

Tačiau grobuoniškų kaimynų apsuptai Lietuvai vėliau praradus laisvę, okupantams rusams aukštojo mokslo židinys Vilniuje ir jame sukauptieji mokslo lobiai prarastų savo tautinę sąmonę, mirtų fizinėse ir dvasinėse pavergimo tortūrų replėse. Tad ir Šviesa iš Vilniaus — jo aukštoji mokykla, tiek amžių švietusi lietuviams ir kitoms tautoms, 1832 metais okupantų rusų užgesinama — Vilniaus universitetas uždarytas, galima sakyti, Simanui Stanevičiui dar teberašant garsiąją savo ode:

Mačiau Vilnių, šaunų miestą,
Seną mokslų gyvenimą...

Veizėk, sviete nusiminęs,
Kas ten šiaurėj atstītiko:
Lietuvos senos giminės
Pražuvime sveikos liko.

Šiandien po visą laisvajį, anot Stanevičiaus, "svietą" išsiskleidžiusi lietuviškoji išeivija taipgi veizi į dabartinį lietuviškąjį Vilniaus universitetą ir šimtmečių bėgyje milijonus tomų sukauptą jo biblioteką. Didžiuojamės lietuviškąja universiteto profesūra ir bibliotekos vadovais bei okupacijoje nepalūžusia, giliai susipratusia studentija. Visa tai, ką matome, juk yra ne okupanto malonė, bet visos lietuvių tautos nebeužtenkiamos pastangos per mokslą ir šviesą siekti savai žė-

JAUNA KRIKŠČIONIŠKOJI ASMENYBĖ — TAUTOS VILTIS

ADOLFAS DAMUSIS

Paskaita, skaityta Ateitininkų Federacijos aštuntame — jubiliejiname kongrese, minint ateitininkijos 60 metų sukaktį, Jaunimo centre, Chicagoje, 1970 m. rugsėjo 5 d.

Nedaug rodo laiko prabėgo nuo paskutiniojo ateitininkų kongreso, bet pasikeitimų mūsų gyvenamam pasauliui įvyko daug.

Išpūdingai nukridome į mėnulį, dar išpūdingiau gražiname sušlubavusį erdvėlavį žemėn. Komunikuojame satelitų pagalba su visu pasauliu. Jų pagalba sekame audras ir uraganus. Nuostabios technologijos pagalba kuriame, statome, bet drauge ir kenčiame...

Užteršėme miestų orą ir gamtos vandenį ir nepajėgime sustabdyti kraujo teršimo narkotikais. Esame nuodijami ir nuodijamės patys. Keliame revoliucijas ir su pagrindu ir be pagrindo.

Jei reiktų ši laikotarpį apibūdinti, tai galima būtų sakyti, kad dabartinis žmogus gyvena didelių paradoksų ir konfuzijos aplinkoje. Kyla daug sumanymų padėčiai taisyti, bet, deja, sumanytojai jaučia savo sumanymų ribotumą, ir, pasimetę patys, nesiangaužia su manymų vykdymui. Gaunasi pasimetimas menkavertybėse, kurias labai dažnai komunikacijos priemonės — spauda, radijas, te-

levizija bando išspręsti ir jas pateikti visuomenei kaip nepaprastus sprendimus.

Tokio gyvenimo fone ir mano žodis bus neištisinis, bet daugiau fragmentinis, liečiant ir vertinant dabartinio gyvenimo įvykius, kurių neįmanoma neliesti, projektuojant juos į temą.

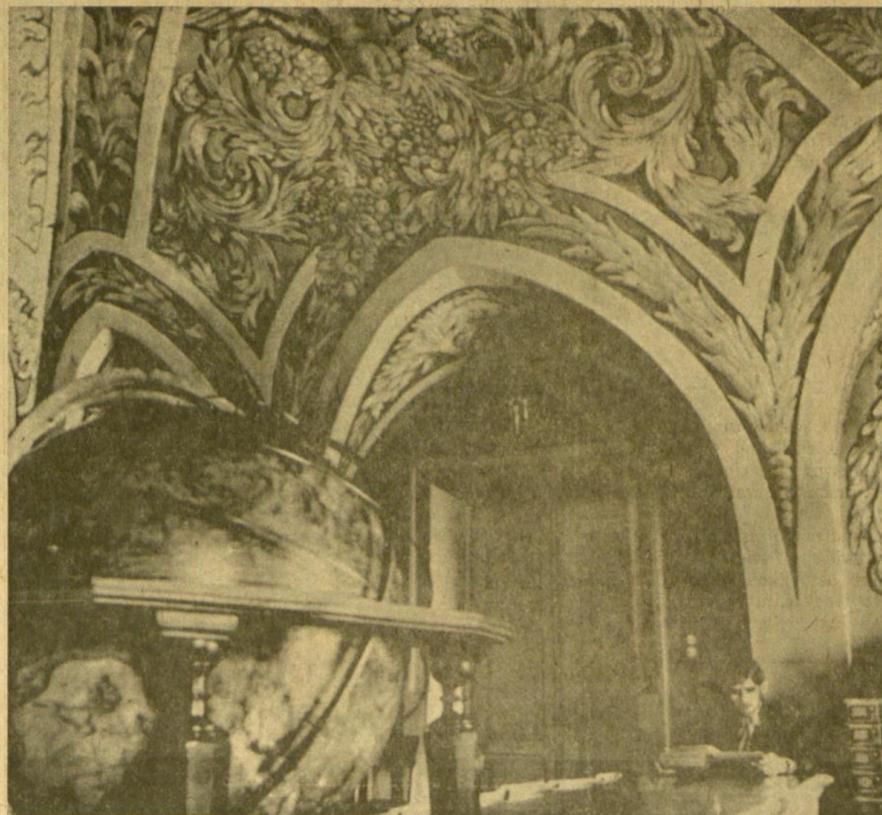
Tema "Jauna krikščioniškoji asmenybė — tautos viltis" buvo parinkta sąmoningai, kaip priešingybė nesiangaužiantiems sumanytojams, nes jauna krikščioniškoji asmenybė šimtu procentų angažuojasi, angažuojasi Kristaus vardu savo tautai, jos gerovei, o per ją ir visos žmonijos gerovei. Ji ruošiasi realizuoti tautos viltis, ji angažuojasi pozityviam darbui už geresnį ir teisingesnį pasaulį.

Temos paryškinimui yra paliečiamas žodžių "viltis" ir "asmenybė" aprašas.

Kas yra viltis? Ar ilgesinga svajonė, ar pasyvus laukimas, ar net kitas kraštutinumas — nekontroliuojamas radikalumas?

Vieną pavyzdį, kuo viltis nėra užtinkama Kafkos (Prahoje gimęs žydų kilmės novelistas) novelėje "Trial". Ten žmogus atėjo prie dangaus vartų ir prašė įleisti. Durininkas atsakė: "Šiuo metu negali tavęs įleisti". Žmogus, nepaklauses net kodėl, nutarė laukti, kol gaus leidimą. Laukė daug dienų, daug metų, vis iš-

kaip būtų prasminga, jei tokios rūšies lenktynės prasidėtų šiais Šviesos iš Vilniaus jubiliejiniais metais!

Senoji Vilniaus universiteto biblioteka — Lelevo salė.

Dr. Adolfas Damušis skaityti paskaitą šių metų jubiliejiname Ateitininkijos kongrese, Chicagoje. Už jo Balfo pirm. aun. V. Martinkus. Nuotr. J. Rimkevičiaus

naujo pakartodamas savo prašymą ir vis gaudamas atsakymą: "Dar ne". Galų gale jis paseno ir buvo jau arti mirties. Tada išdrįso pirmą kartą paklausti: "Kaip čia gali būti, kad per visus tuos metus, kuriuos aš čia praleidau sėdėdamas ir laukdamas, niekas daugiau neatėjo prie durų". Durininkas atsakė: "Niekas kitas tikėtai tu ir galėjai įeiti pro tas duris. Jos buvo skirtos tik tau. Dabar aš jas tau užtrenkiu amžinai". Ir pasiliko žmogus už durų, nesuprasdamas kodėl. Ko nesuprato jaunas būdamas, nesuprato ir pasenęs.

Daug yra žmonių pasaulyje

kaip anasai Kafkos žmogus. Jie sėdi, laukia, ilgisi, svajoja. Menka nesėkmė juose užmuša drąsą kovoti, pakeisti, laimėti. Ir beviltiškai jie tada plūduriuoja gyvenimo kasdienybės srovėje.

O viltyje yra du svarbūs elementai: tikėjimas t. y. žinojimas ir suvokimas realios galimybės ir drąsa klyti įveikti t. y. valios elementas. Pasyviame laukime, ilgesingose svajonėse nėra valios elemento, o superradikalume nėra tikėjimo realia galimybė elementu. Todėl vilčiai yra svetimi kaip pasyvumas, nors ir su mintimi, taip ir radikalumas, be aiš-

kaus tikslo ir minties.

Vilties prasmė krikščioniškai asmenybei yra ypatingai plati ir gili. Juergen Maltman, vilties teologas, sako, kad krikščionio viltis remiasi tikėjimu ir pažadu, kuris prašoka įsivaizdavimą. Žmonių kelionė nėra kelionė į kažkokį neiškų tikslą, dar labiau — tai nėra beviltis slinkimas į branduolinę reakciją destrukciją, bet tai yra veržimasis į pažadėtą tikslą.

Andrew M. Greeley, žinomas katalikų sociologas, savo veikalė "A Future to Hope In" 1969 tvirtina: "Viltis yra žmogaus vidinis pasiruošimas aukštam tikslui siekti. Viltis yra panaši į tigrą, pasiruošusį šuoliui. Šuolis įvyks tada, kai ateis numatytas laikas".

O tas laikas šuoliui yra visada žmogaus gyvenamoje dabartyje. Bet jam jaunas žmogus turi ruoštis, ruoštis, vystydamas ir tobulindamas prigimtus sugebėjimus, stiprindamas valią, aštrindamas intelektą ir tikėdamas į tikrąjį krikščionio pašaukimą. Tada žmogus tampa asmenybe.

Asmenybei yra būdingas idealizmas, o idealistui yra svarbu ne "kas yra", bet "kas privalo būti".

Kitas asmenybės bruožas yra realizmas, t. y. suvokimas laiko uždavinių, kurie yra arčiau realios galimybės. Asmenybė gyvena ne iliuzijomis, ne svajonėmis, bet ta tikrove, kurią žmogus pats susikuria t. y. realia galimybė.

Asmenybė ne tikrai idealą išpažįsta, bet ir pasiryžta jam tarnauti.

Ji pilna dorinio jautrumo, t. y. noro dorinei pažangai. Ji pilna pasiryžimo tobulintis ir gerinti pasaulį.

Jai yra būdingas protinis gyvenimas — ji nori žinoti, ji nori kurti.

Krikščioniškoji asmenybė yra gyvosios dvasios įkūnijimas asmenyje. Tai yra viltingas, protiniai aktyvus, doriniai jautrus pasiry-

(Nukelta į 2 psl.)

Jauna krikščioniškoji asmenybė — tautos viltis

(Atkelta iš 1 psl.)

Žes aukotis žmonijos gerovės labui, žmogus.

Svarstant šią temą, mano dėmesys krypta į du veiksnius: mūsų organizacija, kuri siekia asmenybės ugdymo jaunimo tarpe, ir pasaulis, kurį Kristus vienu atveju savinasi kaip savo nuosavybę, kitu atveju tvirtina esąs "ne iš šio pasaulio". O tas pasaulis yra nepaslankus jį pažinti ar priimti.

Todėl organizacija, kuri skelbia šūkį "Visa atnaujinti Kristuje", ir pasaulis yra tam tikroje konfrontacijoje. Organizacija pasauliui sako: "Primum tave ne koks esi, bet koks privalai būti". O pasaulis pakeitimų nenori. Jis bijo pasaulėžiūriškai sąmoningo žmogaus, norinčio gyvenimo tikrovę keisti idealine kryptimi.

Daugelis iš mūsų tarpo pasaulio neprieklauskome fakto nenori matyti ir tuo labiau ryžtis jį įveikti. Jie tampa tokiais senais Kafkos žmonėmis, kurie sėdi, kaip užhipnotizuoti, gyvenimo gatvės principų srovėje ir nesiryžta nei piršto pajudinti keisti juos savo įsitikinimų principų prasme. Čia savo gyvųjų principų esame šaukiami pirmiausia pradėti nuo savęs, nuo savo artimiausio brolio, jauno žmogaus, kuris yra šalia mūsų. Darbas jaunuomenėje, nukreipimas jos dėmesio į aukštesnius idealus yra labai konkretus paliudijimas to, kuo tikime.

ATEITININKIJA ASMENYBIŲ UGDYME

Jaunų krikščioniškųjų asmenybių ugdymas yra pats pirmiausias ateitininkijos uždavinys. Jauno žmogaus pasaulėžiūros formavimas yra tokio ugdymo neeilinis metodas. Tokios pasaulėžiūros, kurios kūrėmą ateitininkai supranta kaip patį savęs brandinimą. "Kiek žmoguje pasaulėžiūrinės gėlmės", sako filosofas dr. Juozas Girnius.

Patyrimas rodo, kad intensyvus pasaulėžiūrinis ugdymas jaunimą angažuoja giliau negu paprastas moralizavimas ar pamokymai. Jo žmogiškoji vertė ir moralinis jautrumas ir brandumas kyla, pasaulėžiūriniam susipratimui gilėjant.

Tokio pasaulėžiūrinio auklėjimo dėka ateitininkija pajėgia aktyviai reikštis dabarties jaunuomenėje. Ateitininkija nėra tiklatai praeities tradicijų tęsėja. Jos veikla paliečia visą jauną žmogų su visais jo dabarties rūpesčiais. Ateitininkija yra gyva dabartyje.

Dabarties dvasiniame ir moraliniame sąmyšyje jaunos krikščioniškosios asmenybės ugdymas įgauna jam daug gilesnės prasmės. Lietuviškosios jaunuomenės interesas asmenybės ugdymu didėja. Tas savotiškai įdomus posūkis yra dabar itin svarbus kaip žmogiškojo taip ir tautinio išsilikymo atžvilgiais.

Paprasta dresūra tautiniais motyvais, kur nepaliečiamas jaunas žmogus iš vidaus, yra sekus, paviršutiniškas mūsų tautinių problemų sprendimas. Tuo tarpu ugdant asmenybę, jaunas žmogus yra angažuojamas visa savo žmogiškąja egzistencija konkrečioms darbams savo tautos kultūrai ir laisvei.

Šiuo metu žmogiškasis krikščioniškasis brandumas darosi labai svarbia sąlyga, net vienu iš pagrindinių imperatyvų, tautiniam išsilikymui.

Pasaulėžiūrinis metodas ateitininkija įveda į lietuvišką gyvenimą konstruktyvų veiksnį, pakreipdama jaunuomenės dėmesį idealų link į šviesesnius horizontus.

Ateitininkijos veiklos pastangų ir rezultatų labai daug. Čia pateikiu tik dvi pavyzdžius iš jaunuomenės darbų.

Auklėjimo darbą ateitininkija pradeda su pačiais jauniausiais, priderindama medžiagą vaikų amžiui. Yra pakankamai geros

medžiagos pačių jauniausių veiklai. Sumanūs globėjai medžiagą perduoda įdomiai ir pedagogiškai sugeba ugdyti ir jaunųjų talentus. Tuo būdu patys jauniausieji nariai įsitraukia į organizacinį darbą, kuris jiems patinka ir kuris ugdo ir lavina. Į jaunesniušius ateitininkus jie jau įeina kaip sąmoningi, drausmingi nariai. Paskutiniaisiais keliais metais šis darbas buvo sėkmingai vykdomas, kurie laikė jaunimo globos darbą savo uždaviniu ir jam skyrė beveik visus savo laisvalaikius. O jų savanoriškų ir pasiūlytųjų darbai visai nekviestų daugelyje vietų atsirado. To darbo vykdytojais — jaunimo globėjais yra tyliūs darbininkai idealistai iš pašaukimo. Jie pasiryžę pradėti ugdyti naująją kartą. Jiems, kurių vardų paprastai nekeliame, priklauso visų mūsų labai gilus dėkingumas.

Vasaros bei žiemos stovyklose bei kursuose Dainavoje ar kitose stovyklavietėse yra sistemingai išeinama pasaulėžiūrinio ugdymosi

Atrodo jaunieji nariai jaučiasi užtikę šaltinį atsakymams į jiems rūpimus klausimus. Jie jaučia, kad tie savitarpiniai pasiaiškini- mai plečia jų minties horizontus. Ne vienas iš jų grįžė į namus iš tokių kursų, yra pasakę savo tėvams: "Iki šiolei aš buvau ateitininku sarašuose, dabar esu ateitininkas savo dvasia". Tuo būdu stovyklavietėse auga eilė jaunų pasaulėžiūriškai susipratusių vadovų jaunimo stovykloms, kuopoms bei jaunųjų narių globai. Svarbiausia gi užauga jauni, subrendę, sąmoningi žmonės, jaunos krikščioniškos asmenybės.

Užtenka žvilgtelti į jų aktyvumą, pasaulėžiūrinį nusimanymą, tautinį susipratimą, jų pasisaky- mus, kad padarytum išvada — Štai ateina jauna sąmoninga ateitininkų generacija.

JAUNUOMENĖ GYVENIMO SROVĖJE

Vertindami realų mus supantį pasaulį, matome įvairius sukurius bei vingius, kuriais jaunuomenė

Darbą prezidiumas Ateitininkijos kongrese. Iš kairės į dešinę: A. Barzdukas, dr. J. Norkaitis ir R. Juzaitis. Nuotr. J. Rimkevičius

bei ugdymo programa.

Moksleivių bei studentų sąjungų centro valdybų ir jų dvasios vadų bei eilės jaunų akademikų pastangos ir sugebėjimai duoda gražių vaisių. Kelių dienų pokalbiais ir svarstybomis yra perduodama ateitininkų ideologijos esmė, taipgi mūsų religiniai, tautiniai, socialiniai ir kultūriniai uždaviniai.

Viena yra būdinga, kad šių laikų jaunuomenė rodo didelio susidomėjimo pasaulėžiūriniais klausimais, aktyviai dalyvauja jų nagrinėjime. Savo asmeniškomis pratybomis jie pasisavina jiems pateikiamą medžiagą. Gyvenamoje aplinkoje, susidurdami su kitokiais principais, šloje organizacijoje jie išmoka kritiškai ta aplinką ir jos daromą įtaką įvertinti. Idėjų kontroversijoje dauguma jų junta, kad ateitininkijos kelią jie gali pasirinkti savuoju gyvenimo keliu.

yra įtakojama, kartais ją labai dezorientuojant. Tas destruktivias įtakas norėčiau vertinti pavadinant jaunuomenės samprotavimą.

Tikslųjų mokslų atstovai kartais yra pakaltinami per didelę specializaciją. Ir tai yra bandoma vadinti siaurumu neigiamąją jos prasmę. Toks pakaltinimas yra neteisingas. Be abejo, platus išsilavinimas, gera orientacija visais klausimais ne tik tiktai mokslų atstovui, bet ir kiekvienam asmeniui yra vertinga. Tačiau gretinti tikslųjų mokslų atstovų specializacijos, kad ir siauresnės disciplinos srityje, su išsilavinimo siaurumu negalima, nes ir siauras specialistas gali būti plataus išsilavinimo žmogus.

Tikslųjų mokslų specializacija turi ir gerų pusių. Tikslųjų mokslų siauresni specialistai patarnauja visuomenei taikliau ir geriau. Sauri specialistai technologai visuomenei pateikia geresnius ga-

Detalė iš Ateitininkijos kongreso. Poetas Bernardas Brazdžionis (dešinėje) ir kongreso rengimo komiteto pirm. dr. Petras Kisielius.

Nuotr. J. Rimkevičius

minius, siauresnės specialybės chirurgo geriau atlieka specialias operacijas.

Bet kai laisvųjų menų, humanitarinių mokslų, atstovai pakrypstą į siaurumą, tai yra susitelkia ties kuria viena nuotrūpa, ją ypatingai išryškindami, o kitas svarbias dalis nutylėdami, susidaro tragiška padėtis. Specialiu dėmesiu tiklatai vienai nuotrūpai, nesugebėjimu aprėpti visumos jie pasidarė skleidėjai dalinės tiesos, kuriai jau daugiau tinka ne tiesos, bet šališkumo, neobjektyvumo, tikrosios padėties iškraipymo vardas. Tuo būdu jie visuomenei nepatarnauja, bet daro žalą.

Dabarties gyvenime yra visa eilė pasireiškimų, liudijančių laisvųjų menų, humanitarinių mokslų kai kurių atstovų siaurumą.

Štai jų keli atvejai:

1. sistemos bei reiškiniai yra vadinami vardais, neatitinkančiais jų reikšmę bei vertę,
2. niveliuojančio vienodumo siekimu bandoma neteisai paneigti pasaulėžiūrinį jaunimo ugdymą, tai yra jų teisę į asmenybės individualumą,
3. pilnutines vertybes bandoma pakeisti dalinėmis vertybėmis.
4. dogmatinio konformizmo įtakoje žmogus yra aukojamas sistemai.
5. nelygios vertybės sulyginamos, norint vertesnę nužeminti.

Kad tie atvejai būtų labiau išryškinti, pateikiu kiekvienam tam siaurumui kai kuriuos faktus.

1. Ko siekiama — naujo ar geresnio?

Pasaulis gerų pakeitimų visada yra reikalingas. Kiekvienos generacijos pareiga yra stengtis palikti kokį gerą naują įnašą ateinančioms jauniesiems generacijoms.

Noras įveikti laiką yra pati žaviausia žmonių pastanga. To pavyksta pasiekti kūriniais, kurie niekad nesensta, kurie visad būna nauji, vertingi, naudingi. Dr. A.

Maceina sako, kad yra žmogaus kūrinii, kuriems laikas yra sustabdytas. Tokių kūrinii yra daug literatūroje, daug jų muzikoje. Tai yra didelių talentų nuopelnas.

Krikščionys tuo atžvilgiu turi vieną privilegiją, kurią jie ne visada pilnai įvertina — Kristaus evangelija nėra laiko aplenkiama. Kiekviename laikotarpyje ji nauja, vertinga, tvirta.

Objektyviai svarstant, reikia pripažinti, kad visa eilė praeities įnašų buvo vertingi. Tai yra turas, paliktas visiems laikams. Savo laiku tai buvo nauji jaunų generacijų įnašai.

Šiais laikais yra bandoma žodžiu "naujas" iškelti kai kurių sistemų ir reiškinii vertę iki tokio laipsnio, kokio jie savyje neturi.

Naujoji kairė vardo pakeitimu bėga nuo pasibaistino senosios komunistinės kairės šešėlio, bet ji likusi ta pati, griauanti ir negatyvi, jėga. Ji nusistačiusi sunaikinti šio, dar laisvo, pasaulio civilizaciją.

Naujoji kairė skelbia naująją revoliuciją. Visi tie, kurie patyrė senųjų raudonųjų revoliucionierių reikšmąsi po revoliucijos, žiūrį skeptiškai ir su nepatikėjimu į naujosios revoliucijos galimybes bei naudą. Ir dabar, net po keletrių metų naujosios kairės pasireiškimo, nėra jokių duomenų ko geresnio iš jos laukti.

Propagaujami naujoji moralė, tai yra ta pati naujoji amoralė, kuri, kaip maro epidemijos šešelis, dengia dabarties pasaulį. Ji sunaikina suklaidintas aukas, nuslinki į nežinomybę, palikdama daugelį jaunų žmonių dvasinio skurdo skausmui.

Kai klausaisi šiais laikais elektroninio džazo ar stebi veiklą, pretenduojantį į meno kūrinį, kuris griebiasi įvairių techninių efektų, norėdamas atkreipti į save dėmesį, bet paneigdamas grožį ir vertybes, dažnai kyla pasigailėjimo jausmas. Besiblašantis žmogus jaučia seklumą ir tuštumą,

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir Šlapumo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street

Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 v vak. Šeštadieniais 10—11 val. Trečiadieniais 12 val. ir 4 val. popiet. Ofiso telefonas: PR 8-3229. Rez. telef. WA1brook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatšiliepia skambinti 374-5012

DR. VL. BLAŽYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 65-6jos ir California
Val. kasdien nuo 6—8 val. vakaro. Šeštadieniais 2—4 val. Trečiadieniais 12 val. ir 4 val. popiet. Ofiso telefonas: 476-1042. Rezid. tel. WA1brook 5-3048

DR. V. LAUČIUS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Tel. HE1mlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732

nepajėgia savo kūryba įveikti laiko ir nejaucia, kad, paneigdamas grožį ir vertybes, jis pats sau užkerta kelią į Parnasą.

Naujas visada patraukia dėmesį, jau pats žodis "atnaujinimas" turi savyje žavumo. Bet ne kiekvienas naujas yra geresnis. Kad savęs neklaidintus, kad išvengus nusivylimu, geriau yra naujybės vertinti kritiškai, kas gera priimti, kas negera atmeti.

Jauna krikščioniškoji asmenybė priima ir remia ne kas naujas, bet kas naujas ir geresnis ir eina nuo gero prie geresnio.

2. Sutartinė veikla ar nuasmenintoji vienybė?

Niveliuojančio vienodumo sie-

Tel. ofiso HE 4-5840. rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

DR. ANTONIUS RUDOKAS

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antrad. ir penktad. 10:4; šeštad. 10:2 val.

DR. E. DEKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINES LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN EISINAS

Akuserija ir moterų ligos Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą, jei neatšiliepia, skambinti: MI 3-0001.
Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — Prospect 8-0081

DR. JANINA JAKSEVIČIUS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val.; ir nuo 6 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 1 iki 8 val. Trečiadien. ir šeštad. uždaryta

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS

VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veiklia 24 val.
Tel. — Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (Lietuvis gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val. pirmad., antrad., ketvirt. ir penktad. nuo 12—4 val. p. p. 6—8 val. vak., šeštad. 12—2 val. p. p. trečiadien. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakaro. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telefonas: RE 7-1108
Rez. tel. 239-2919

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Tel. HE1mlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirmą tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 5—8 val., antrad. 2—4 val.

kimu yra bandoma paneigti pasaulėžiūrinį jaunimo ugdymąsi.

Ideologinio sąmoningumo baimė yra būdinga mūsų visuomenės apraiška. Todėl turime ir organizacijų ir atskirų asmenų, kurie stengiasi skelbti visur savo tariamąjį nesovietumą. Yra bandymų išlyti lietuviškajam jaunimui nuideologinimo mintį. Tas pasiūlymas yra įvelkamas į gražų drabužį, tvirtinant, kad tada visas lietuviškasis jaunimas suėytų vieną organizaciją ir nesiginčytų. Tuo lyg sudaromas įspūdis, kad diskusija, pasidalinimas nuomonėmis, kad ir skirtingomis, yra neigiamas reiškinys.

Ta proga prisimintinas žinomas (Nukelta 1 3 psl.)

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2 — 8 p. p. Antr. ir ketv. 9 — 11 v. r. ir 4—8 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 787-5149
Tilbrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. y. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pritima ligonius tiklatai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS

Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antrad. nuo 2-5 popiet, ketvirtad. nuo 6-8 vakar.
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4235 W. 63rd Street
Ofiso tel. Reliance 5-4410
Rez. G1rovelich 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2—5 v. r. penktad. 10—12 v. r., 2-8 v. vak. šeštad. 1-4 v. vakaro. Šeštad. ir trečiadien. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 50th St.
Tel. Prospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. r. šeštad. 2—4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pritima ligonius tiklatai susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 val. vak. Trečiadien. ir šeštad. uždaryta
Tel. Prospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6—8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2—4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val.: pirmad., antrad., penktad. 7-9 v. r. ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

Kun. Algimantas Kesys, S. J. ateitininkų kongreso filmavimo darbyne. Nuotr. J. Rimkevičius

Toks yra mūsų visų likimas

Poeto Vlado Šlaito 50 metų amžiaus sukaktį minint

KAZYS BRADONAS

siog į žmogaus širdį, kuri visuose amžiuose vis tiek pasilieka ta pati. Tad ir Vlado Šlaito sveltimoje žemėje rašyti eilėraščiai, atrodantys tokie paprastučiai, nepretenzingi, be jokios patetikos ir didžiavirškos misijos, ar tik nepasilikis pačiu autentiškiausiu šiandieninės mūsų egzilės balsu, kada poetas kone psalmininko gaudumu, bet ir neatlaidžiu kietumu, kalba apie savo Jeruzalę — Ukmėgę:

Tavo kiekvienas stogas dega ir liepsnoja
mano širdy.
Tartum sauleleidžio didžiulis gaisras.
Niekas nestovi vietoj. Viskas keičiasi.
Manau, ir ir tu esi gerokai pasikeitusi
Kaip ten bebūtų, aš žinau tik vieną:
kaip niekas nebešūkauja daugiau tavose gatvėse "Lili Marlen"
taip niekas nebešūkauja nė "Katiušos".
(Širdies paguodai, 14 psl.)

Gera dalimi esame jau seniai įpratę, kad mūsų išeivijos patriotinė poezija turi vis skambėti kažkaip pakiliai, turi vis būti atsietą nuo asmeniškio atdūso, vis turi reikšti lyg kalbėjimą visų vardu. Šlaitui jokio atokumo tarp tikrojo asmeniškio širdies balso ir patriotinės temos nėra. Jam eilėraštyje visa tai lydosi į nuostabią ir šiltą vientumą, kurioje nepasakysi, kur pasibaigia gimtines patriotikas, o kur prasideda giliai asmeniškias širdies pulsas.

Ir šiuo ir daug kuo kitu Vladas Šlaitas, kaip poetas ir kaip

žmogus, yra šiandien gana originalus. Bet originalus ne bėgimu paskui madą, o kaip tik tu trumpaamžių madų nepaisymu. Tik pora pavyzdžių iš daugelio. Įvairiais vardais besisaukiančius avangarduos pūstelėjo mada kartoti frazę: "Dievas mirė" — atseit, jo jau nebėra. O Šlaitas atvirkščiai — rašo labai modernius, bet ir labai giliai religinius eilėraščius su tokiu krikščionišku tyrumu, kad vargu ar mūsų šiandien kas nors jį šiame kelyje galėtų pralenkti. Net ir savo grynai žmogiško gyvenimo būde poetas nelaksto paskui kiekvieną vėjo dvelkėlį. Narkotikai dabar tapo kasdienine spaudos, pokalbių, posėdžių ir gatvių tema. O Šlaitas neima burnon nė lašo alkoholio ir nerūko. Dvidešimto amžiaus žmogus vis labiau tampa bendruomenine skruzdėle, o Šlaitas gyvena viengungišką ir vienuolišką gyvenimą vienut vieninteliame savo kambarėly. Be gi tai nereikia poeto atokumo žmonėms ir šių dienų pasauliui. Ne! Pasitaikiusioje kompanioj jis vėlgi neišsenkama šnekus, sąmojingas ir linksmas, besidomintis viskuo.

Tad ir poeto penkiasdešimtajame gimtadienyje norėtusi su juo gyvu susitikti ir nuo širdies pasikalbėti. Tačiau kur Chicago, kur Londonas... Vartau tad čia bent Vlado Šlaito laiškus, kad šia sukaktuvine proga jausčiau poeto dvasios artumą. Laiškai tokie lakoniški, tokie trumpi. Bet jie nuosirdūs, jie liudija patį poetą ir tą pasaulį, kuriame jis gyvena, kuriuo džiaugiasi ir kuriame liūdi. Štai akis užkliūva už paskutiniojo: "Kaip gaila, kad laikas mus retina. Radauskas man buvo labai

Poetas Vladas Šlaitas

Nuotrauka Gray, studijos

ir labai artimas, ypač vienu eilėraščiu:

Kiekvienas tavo pūka kaip žvaigždė
Man pro pirštus tekėdamas mirgėjo
Ir kaip auksinė didelė katė
Mėnuo pro krūmus į medžioklę
ėjo

Radauskas buvo nepalygnamas savo eilėraščių grakštumu. Kaip

gaila, kad jo jau nebėra" (1970. IX. 13).

Ir pabaigai čia vėl galėtume atsidusti antraštine eilute: Toks yra mūsų likimas. Tik dar gerai, kad ligi šiol į visokius likimo iššūkius sukaktuvininkas poetas Vladas Šlaitas vis ir vis atsako patį likimą pranokstančiu žodžiu — eilėrašciais. Tad ir po sukaktuvinės dienos poezijos bičiuliai jų laukia ir lauks.

Jauna krikščioniškoji asmenybė — tautos viltis

(Atkelta iš 2 psl.)

filosofo Erich Fromm dviejų sąvokų lyginimas. Jos yra "oneness" ir "sameness". Pagal prasmę pirmoji reikštų ypatybę, individualumą, įvairumą, asmenybę. Antroji tapatybę, panašumą, vienodumą, nuasmeninimą.

Erich Fromm tas sąvokas aiškina ryšium su moterų teisių lygybės siekimais. Jis yra priešininkas "sameness" lygybės, nes tada moterys turėtų visai lygiai su vyrais kasti griovius, nešioti plynas, tiesti kanalizacijos vamzdžius. Jis yra šalininkas "oneness" lygybės, tokiame lyginimosi procese, moteris turėtų išlaikyti savo individualumą.

Tie jo samprotavimai labai tinka mūsų organizacinei problemai spręsti. "Sameness" principą pritaikius organizacinei veikloje, būtų siekiama pilko jaunuomenės veido, nuasmenintos vienybės nieljuojančio vienodumo, t. y. nuideologinio.

Netolimoje praeityje ta kryptimi veikė nacionalizmas, fašizmas ir dabar komunizmas. Tie, kurie veikia ta kryptimi pas mus, taipgi turi savo kokią paslėptą idėją, nors ir neatrodytu, kad jie būtų uniformizmo šalininkai. Ateitininkijai masinimo, nuideologinio, nieljavimo mintis yra nepriimtina — ji siekia ne masės žmogaus, bet savarankiškos asmenybės. Progresą ateitininkija ma-

to ne suvienodintoje pilkoje masėje, bet visuomenėje besireiškiančių asmenybių sutartinėje veikloje. Tiesa, tai yra sunkesnė situacija, ypatingai autoritetininkams — jiems yra lengviau valdyti nu-

Ateitininkijos kongrese po diskusijų, pertraukų metu, atsipalaiduoti padeda ir pyptutės: dr. Antanas Šluozdėlis (kairėje) ir dr. Kęstutis Keblys. Nuotr. J. Rimkevičiaus

asmenintą masę. Bet tai yra garbingesnis ir kultūringesnis sprendimas, nes jis rodo respektą žmogui ir jo individualumui.

Ateitininkijos reikšimas tokio samprotavimo atžvilgiu yra lyg išryškėjimas tos kraštutinės vaivorykštės spalvos, kuri, nors ir yra stipriausia, bet kartais būna paslėpta. Kai jos nėra, vaivorykštė yra tikta silpnas rusvas

3. Ar 100 proc. liberalas, ar 100 proc. konservatorius, o gal radikalas?

Jau dažnai pasigirsta balsų bei mėginimų skirstyti mūsų lietuviškąją visuomenę į liberalus bei konservatorius. Tur būt, greit bus mūsų tarpe ir radikalių. Kartais stengiamasi tuos prikergtus

VLADO ŠLAITO

naujieji eilėraščiai

APIE PATRIOTIZMĄ

Sėdžiu svetur, vakariniame Londone, ir maštau apie tolimą Ukmėgės karalystę. Nėra tokio šaligatvio arba posūkio, kurio nebūčiau savo prisiminimuose dešimt tūkstančių kartų išvaikščiojęs.

Miesto sodas Kęstučio aikštėje stovi ir groja man vienam, vakariniame Londone, savo melodijas.

Kas gi yra patriotizmas? Prisiirišimas prie savo pirmųjų vaikystės prisiminimų yra patriotizmas, prisiirišimas prie savo gimtojo miesto šaligatvių arba skersgatvių

yra patriotizmas, prisiirišimas prie numylėtų veidų, kurie įsirašė širdin po gimtojo miesto dangun, yra patriotizmas, ir už tai čia negali būti jokios kalbos apie nuopelnus arba pasididžiavimą,

nes patriotizmas tėra gimtojo miesto malonė arba gimtojo krašto malonė.

PRO TINKLĄ

Gyventi prisiminimuose reiškia gyventi buvusiam laikui. Gyventi buvusiam laikui reiškia nebevyventi esamajam laikui. Nebevyventi esamajam laikui reiškia nedalyvauti gyvenime, reiškia gyventi paprasto daikto gyvenimą. Fotografijos sienose. Seni užrašai stalčiuose. Ir aitrus naftalino kvapas užima burną. Štai kodėl aš taip baisiai baisiai nemėgstu voro, kursai stebi mane pro klastingą ir seną tinklą.

VASAROS DIENA

Jos noksta man, kad nunokusios šildytų mano vidurius. Kriaušės, kurių dieviškos linijos trupučiuok man primena Stradivarijaus smulko linijas. Gera suleisti dantis į jų saldų ir kvepiantį kūną. Tai malonumas, kuris džiugina širdį. Tai paslaptis, kuri suriša mano kūną ir mano sielą šventon draugystėn. O Stradivarijaus smulko dieviškos linijos, kurios grojate vasaros dieną kriaušių pavėsyje!

TOKS YRA MŪSŲ VISŲ UZSIENIEČIŲ LIKIMAS

Lyg jie nežinotų, kad mums negera be gimto krašto. Kai jie atvažiuoja pas mus į Angliją arba Ameriką su lietuviškom liudies dainom ir su tautiniais šokiais, jie atvažiuoja mums druskos į žaizdą įplinti. Toks yra mūsų visų užsieniečių likimas.

NUSITEIKIMAS

Mano gražiausieji metalai buvo mano jaunystėje, tačiau mano ramiausiasieji ir mano patys palaimingiausiasieji metalai prasidėjo tikrai po to,

kai aplankė mane senatvė. Mano buvusios Dulcinejos manę užmiršo. Taipgi aš, Don Kichotas, savo buvusias Dulcinejas baigiu užmiršti. Ir paliko tik debesėliai ir atminimai ir toks balsiai ramus ir talkingas nusiteikimas. Laiko realizacija neateina iš karto. Ji ateina labai iš lėto: lašas po lašo. Ir palieka tik debesėliai ir atminimai ir toks balsiai ramus ir talkingas nusiteikimas.

RUDENIO RATAI

Galima gyventi be savo krašto, tačiau negalima rašyti be savo krašto. Ir nors rašau be klaidų ir kalbos nesklaidumų, bet sakiniai pravažiuoja kaip sunkūs rudenio ratai. Svetimas kraštas ardo manė ir griautina.

Gyvenimas tiek pat tragiškas, kaip ir komiškas

Pokalbis su premijuotos komedijos autorium Anatolijum Kairiu

Praejusio šeštadienio (rugsėjo 19 d.) „Draugo“ kultūriniam priede užkalbinome rašytoją Algirdą Landsbergį. Kaip žinome, jis yra losangeliečių skelbtojo dramos konkurso laimėtojas. Landsbergis konkurso pirmąją premiją (1000 dol.) gauna už tragikomediją „Paskutinis piknikas“. Ta proga laikraštys ir buvo anas minimas pokalbis. Dramaturginį pokalbį tęsdami, šandien šnekamės čia su antruoju minėto dramos konkurso laureatu rašytoju Anatolijum Kairiu, laimėjusiu ten antrą (500 dol.) premiją už komediją „Ku-kū“. Šie visi dramaturgų užkalbinimai tebūna mūsų čionykščio teatro problemų stuktėlėjimas, minint profesinio lietuvių teatro 50 metų įsikūrimo sukaktį. Tad tokia dviguba proga ir kreipiamės čia į rašytoją dramaturgą Anatolijų Kairį.

— Trumpas Jūsų premijuotosios komedijos vardas „Ku-kū“ neleidžia nė kiek spėti, kokio pobūdžio, kokios temos ir kokios vietos bei laiko aplinkos yra premijuotasis kūrinys. O mūsų skaitytojas, tikime, jau labai norėtų bent užuominomis sužinoti šį tą apie „Ku-kū“. Gal autoriaus žodis jiems čia padėtų?

— Pirmiesiems atskleisti komedijos turinį geriau tiktų dramos konkurso rengėjams, padėjusiems daug darbo ir lėšų jį organizuojant. Galū tik tiek atskleisti, kiek, mano nuomone, turėtų būti aišku ir iš pavadinimo. „Ku-kū“ yra gegutės sinonimas, lyg jos kitas vardas. Šalia pavasario bei laimės burtų, gegutė yra žinoma ir kaip blogio nešėja: deda kiaušinius į svetimus lizdus. Nemažai, sakyčiau, „gegučių“ tokia prasme mes turime lietuviškoje visuomenėje, ypač praturtėjusiuji klasėje. Taigi komedija „Ku-kū“ yra apie lietuviškuosius „Status seekers“.

— Sakykit, kodėl šių dienų politikams ir mąstytojams kalbant daugiau tragiškoms ir niūroms intonacijomis, dramaturgai (ir ne vien lietuviai) mėgsta kurti komedijas? Ar juos tai verčia daryti kokios nors vidinės kūrybinės versmės ar vien tik pataikavimas žaidimų ir linksmumo norinčiai publikai?

— „Kūrybinės versmės“ gal būt, bet jokių būdų ne pataikavimas linksmumo ieškančiai publikai. Gyvenimas tiek pat tragiškas, kiek ir komiškas. Politinių graudenimai tragiška žmogaus ateitimi man primena katės veiksmą netinkamai aiškioje vietoje pasielgus... Visos žmogaus, tautų ir žmonių nelaimės kaip tik ir kyla ne iš politikos, bet iš politikavimo, tai yra politikų nesąžiningumo, beprincipingumo, pataikavimo remiantis juos sindikatams arba tiesiog savo asmeniškų interesų siekimu. Dramaturgai tokių nuodėmių neturi, nebent gyventų diktatūriname krašte. Todėl politikų „filosofija“ iš tikro tėra „krokodilų ašaros“ ir aš jomis netikiu.

— Kas kita mąstytojai, kuriuos Jūs kažkodėl pastatėt šalia politikų. Mąstytojai ir dramaturgai eina greta ir, sakyčiau, vieni antrus papildė ir sustiprina. Filosofai, teologai, psichologai, ekonomistai etc. kenčia sykiu su menininkais, rašytojais ir poetais. Jie visi bendrai kuria nau-

ją žmogaus idealą, ieško naujų dvasinių ir moralinių normų ateities pasauliui, tačiau jie disponuoja tik žodžiais. Todėl jų kūrybinis rezultatas yra labai lėtas ir kantrus. Politikai gi, iš prigimties demagogai, pilni neišsiaiškintų siekių bei asmeniškų ambicijų — disponuoja ginklais. Ne veltui todėl cinikai juokiasi, kad santykis tarp žodžio ir ginklo toks pat, koks tarp šuns lojimo ir mėnulio. Kad sumažintus „distanciją“ tarp šuns balso ir mėnulio, kultūrininkų keiliai išsiskiria: filosofai savo tezes remia logika, dėsningumu ir tvarka; teologai Dievu, psichologai žmoniškumu (nors dar niekas iki šiol neatsakė, kas yra žmoniškumas), ekonomistai baurina duonos stoka, poetai muša į žmonių jausmus, o dramaturgai išnaudoja pačią gražiausią Dievo dovaną — juoką. Juokas visus išjudina, iššverčia iš kėdžių, nė vieno neužgaudamas. Tik juokui praėjus, žmogus pajunta širdies palytėjimą...

Šie laikai nėra tragiškesni už kitus, jau praėjusius laikus. O laikų tragiškumas kaip tik išsiskiria jų komiškumą. Juk ir mūsų, išeivių, gyvenimas tėra gyvenimo parodija, netikrybė nuo pirmo žingsnio iki paskutinio, bet vis dėlto gyvename, ir nevenias mūsų jaučiasi net laimingu. Visos didžiosios tragedijos yra pykčio, keršto, neapykantos ir tuščių ambicijų rezultatas. Jose nėra kompromiso, kaip komedijose, paskutiniame veiksmo visi žūsta. Jausmai, garbė, nepakeičiami „principai“ yra pagrindinės tragedijos žymės. O mes, nežiūrint kaip didelė buvo mūsų tragedija, gražiai tebegyvename. Vadinasi, mes leidomės į kompromisus su aplinka ir savimi, prisitaikėme visokioms situacijoms, blogiausiu atveju po stalu ir išlikome gyvi... Taip jau Dievo surėdyta, kad didžiausias „principas“ yra noras gyventi, mirties baimė. Situacija ir kompromisas gimdo komedijas, o kartu ir atidengia žmogaus trapumą, jo padėties tragikomiškumą. Tai buvo plačiai išreikšta mano tragikomedijoje „Curriculum vitae“. Simptominga, kad ir A. Landsbergis savo naująjį veikalą šiame konkurse pavadino „tragikomedija“. Ašaros ir juokas glūdi negiliai, o tai, kad dramaturgams nereikia niekam pataikauti, leidžia jiems tuo pačiu metu virkdyti ir juokinti, nenuskriaudžiant savo „filosofijos“.

— Kurios tautos dramaturgija ir dramaturgai šiandien yra labiausiai verti dėmesio? Kurie vardai ir dėl ko čia būtų minėtini?

— Sunku, o gal ir visai neįmanoma išskirti tautas, tuo labiau jų dramaturgus, kurie šiandien būtų „labiausiai verti dėmesio“. Anglų dramaturgija labai turtinga — nuo Šekspyro iki šių dienų John Osborne — ir labai įtakoja amerikiečius: kas naujo statoma Londone, greit būna perkeliama ir į New Yorką. Tačiau, kad anglų dramaturgai būtų labiausiai minėtini — abejoju. Amerikoje plačiai vaidinami ir E. O'Neill veikalai, ir A. Millerio, ir dabartinio visuomenės favorito Ed. Albee, nors jie nėra panašūs nei forma, nei turiniu. Parnežizmas dar ir šiandien lygiai verti ir Racine, ir Giraudoux. Ispanams se-

nasis Lopez ir modernūs Lorca, norvegams Ibsenas ir švedams Strinbergas tiek pat svarbūs, kiek ir šveicarams jų naujoji dramaturgijos žvaigždė Fr. Duerrenmatt, ir t. t. Visi jie gausiai statomi, plačiai komentuojami, mokyklose studijuojami, visi jie tebedaro daug įtakos Vakarų kultūrai. Lygiai verti dėmesio ir absurdistai, kurių turi kiekviena tauta, nors jų žydėjimo dienos jau praityje.

— Aplamai, kaip žiūrėte į teatro egzistencijos problemą šiandien ir artimoje ateityje? Ar nekenkia čia tiesioginiam aktoriams ir žiūrovo kontaktui televizija ir visa kita techniškoji modernių laikų butaforija? Gal ir iš jos kai kas teatrui augti net padeda? Aplamai — kada, Jūsų manymu, buvo dramaturgai geriau: šiandien, Šekspyro ar Ibseno laikais?

— Televizija ir kinas nėra teatras tradicine šio žodžio prasme, nežiūrint, kad „rodo“ ir kad reikalauja „žiūrovo“. Struktūriniu požiūriu televizija ir kinas yra technika, kai teatras yra kūryba. Kūrybinis požiūris, televizija ir kinas yra fotografija, kai teatras yra menas. Kultūrinis požiūris televizija ir kinas yra grynai pramoga, kai teatras yra patirtis, išgyvenimas. Tiesa, televizija ir kinas sumažina teatro lankytojų skaičių, bet užtat pakelia teatro vertę ir kokybę. Daugiau sia teatro atsako tie, kurie nedalyvauja tautinės kultūros ugdyme arba neturi jai įtakos — pilka minia, darbininkija. Intelligentija teatro nepakeis kinu ar televizija, nereikia būkštauti. Aš manyčiau, kad kinas nekenkia teatrui ir atvirkščiai.

Kada dramaturgai buvo geriau — šiandien, Šekspyro ar Ibseno laikais? Aišku, kad šiandien. Kodėl? Todėl, kad aš gyvenu šiandien. Pažindami Šekspyro ir Ibseno laikus tik iš knygų, negalime jų idealizuoti, tuo labiau lyginti su gyvenamojo laiko įspūdziais. Anais laikais teatras buvo prieinamas tik rinkinei visuomenei, elitui, privileijuotai klasei. Šiandien teatras atviras visiems. Žiūrovai daugiau išsprę. Plačios galimybės ir palankios darbo sąlygos ne vien dramaturgams, bet ir aktoriams bei režisieriams. Kartu su pastatymine technika, kultūrine komunikacija, išaugo ir teatro reikšmė. Šiandien teatras, kaip niekada anksčiau, yra svarbiausia kiekvienos tautos kultūrinė institucija. Ir tendencija teatrui stiprėti ateityje aiškiai pastebima.

— Kokių priemonių reikėtų griebtis lietuviškojo išeivijos teatro pulsui palaikyti? Ar užtenka čia pavienių žmonių, organizacijų bei Bendruomenės rodomo rūpesčio? Koks „vaistas“ čia geriausiai gelbėtų?

— Nėra paslaptis, kad mūsų teatro pulsas silpnas, plaka nereguliariai ir duoda pagrindo baimintis visiškų jo sustojimų. Bet gi man atrodo, kad pulsas stiprėja ir horizontaliai šviesėja. Ir dar daugiau: aušta išeivijos teatro renesansas. Girdžiu, Jūs klausiate — kuo šis mano optimizmas remiasi? Atsakau — Lietuvių Bendruomenės organizuotumu ir tautinės veiklos stiprėjimu. Mano nuomone, mūsų išeivi-

jos teatras privalėtų subordinuotis Lietuvių Bendruomenei ir veikti jos apygardų ribose. LB apygardos turi išeivijos teatrus organizuoti, globoti ir išlaikyti panašiai kaip liuanistinės mokyklas ar joms tolygias institucijas. LB Centro valdyboje turėtų būti specialus narys išeivijos teatro koordinacijos reikalams, kaip yra narys spor-

Rašytojas Anatolijus Kairys

to reikalams, socialiniams reikalams, organizaciniams reikalams etc. Jei kuri apygarda nepajęgtų išlaikyti savo teatro, tai lėšas parūpintų LB Centro valdyba iš jai artimų fondų. Turėtų būti bent kiek apmokami dramaturgai, režisieriai, aktoriai, dekoratoriai tuo pačiu lygiu, kaip yra apmokami kompozitoriai, dirigantai, solistai ir net akompaniatoriai! Kultūros ar meno nesukursime centais ar ubagavimu. Supraskime šią aksiominę tiesą!

Be lėšų trūkumo, trūksta mums ir bendro supratimo — kas yra teatras ir kokia jo paskirtis išeivijoje. Mūsų kultūros istorijoje teatras jau seniai nustumtas į kampininko vietą, į antrąjį veiklos planą. Nepriklausomybės laikais kaimuose ir miesteliuose būdavo įprasta rengti „vakarėlius su vaidinimu“, kas dažnai sutrumpintai būdavo vadinama tik „vakarėlis“. Tas „vakarėlis“ ir liko žmonių sąmonėje, iki dabar — pasilinksminimas, pajaurinimas, bet jokių būdų ne rimtas kultūrinis darbas.

Mūsų visuomenėje vyravauja įsitikinimas, kad kompozitorius yra daugiau negu dramaturgas, dirigentas daugiau negu režisierius, solistas kažkas daugiau negu aktorius ir t. t. Todėl mes ir turime solistų ir solisčių perleklių, o aktorijų nepaprastą stoką. Dainos meno atstovai gerai apmokami, dažnai kviečiami iš miesto į miestą pasirodyti, išpildyti programą, o kas ir kada pakvietė aktorijų pasirodyti kito teatro scenoje? Ar pakvietė kas Chicago's Jaunimo teatro narį vaidinti svečio teisėmis Los Angeles Jaunimo teatre ir atvirkščiai? O ar tai nebūtų atrakcija, kartu ir respektas aktoriams talentui? Stokojama bendravimo, nes nėra teatrui pagarbos, pasitikėjimo, nėra pa-

kankamai ir lėšų. Atvirai kalbant, teatro ir teatro veiklos nerespektuoja net pati PLB vadovybė, dėl šventos ramybės neminint pavardžių. Pvz. VI Tarybos rinkimų proga išskaičiuodami dabartinės Centro valdybos darbus bei nuopelnus, tarp eilės darbų, niekas niekada neužsiminė I Teatro festivalio, nors jam suruošti darbo buvo įdėta nemažiau, kaip kitiems „svarbiems darbams“.

Tai viena. Antra, stokojame ir įžvalgos į dalyką iš esmės. Dar vis negalime įsisąmoninti,

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENĖ

Tamsi komedija ekrane

„Something for Everyone“, dabar rodomas Esquire teatre Chicagoje, netinka jokiai populiariai kategorijai. Iš kitos pusės, tiems, kurie mėgsta maloniai sugalvotą ir gan senovišką komediją apie žudynes, perduotą su geroku kiekiu blizgesio ir humoro, šis spalvotasis filmas bus jiems džiuginančiai patrauklus.

Reklamuojant šią juodą komediją apie godumą bei šykštumą ir blogi ir kalbant apie porą pagrindines roles, nesigailima skambaus, imponuojančiai veikiančio apibūdinimo: „Palyginus su šia pora, Mak betai buvo tik paprasti žmonės, o Bordžijos — maloni italų šeima.“

Ne vienam kils klausimas, kodėl Broadway scenos sėkmingas režisierius Harold Prince parinko šį pasakojimą, kad juo debiutuotų kaip filmo režisierius. Jis nepasizymi niekuo išskirtinu ir neturi komercinės karštos prekės žymių. Nors tenka pastebėti, kad jame randami pėdsakai pagrindinių elementų iš kitų pasisėkusių ir daug geriau sukurtų filmų.

Turinys sukasi apie begėdišką jauną niekšą (Michael York). Jis pertraukia savo nerūpestingus Wanderjahre, kad prisigerintų prie vokiečių šeimos, lyg ežys, įlįsdamas į jų lizdą ir ją užkariaudamas. Toji aristokratiškoji šeima, kadaiise buvusi ja-

bai turtinga, dabar nusigyvenusi ligi vienintelės savo apeistos, gražios pilies. Pilies savininkė — našlė grafienė (Angela Lansbury) turi daugiau išdidumo bei pulkybės, negu didingumo, gyvendama prisiminimais su savo dviem vaikais ir juos saugojančiu senu vyresniu tarnu.

Pamažu, bet beveik su įsakmia jėga niekšingasis jaunuolis pakyla nuo paprasto tarno ligi pilies šeimininko, pakeliui darydamas nusikaltimą po nusikaltimo. Niekas kelyje į jį siekiamą karjerą vyruko nesusailiko. Netgi įvykdo visą eilę jam naudingų žmogžudysčių.

Antroji atrakcija yra York ir Lansbury suporavimas. Tai tikrai dinaminė kombinacija. Negalima aprašyti ar bent prasiurti apie York intriguojančius manevrus — tuo tik būtų sugadintas žiūrovui filmo stebėjimas. Tačiau galima paminėti, kad jo šaltas, lyg vanago, veidas, ir švelnus, lyg „alkomas“ (primenant James Mason) balsas yra taip pritaikyti šiai rolei, kad jis yra čia nepaįmanomas.

O jau Lansbury, tos veteranės, sukurto grafienės tipo niekas negalėtų geriau atvaizduoti. Nors kartkartėmis ji ir pamata vokišką akcentą, bet aplamai jos atvaizduotas nemoralios, pui tuolės aristokratės charakteris išvežtas ligi galo ir į vienodai tamsus. Tik suaugusiems.

dinama išeivijos teatru. Toks elgesys primena štrausą, pavojiaus metu kišančią galvą į smėlį. Tiesa, tai gali būti pasididžiavimo vertas kultūrinis įvykis, bet jokių būdų ne išeivijos teatro. Išeivijos teatras yra išeivijos produktas, ne kitaip. Pvz. Chicago's Jaunimo teatras, Los Angeles Dramos sambūris, Detroito, Clevelando, Hamiltono jaunimo teatrai yra išeivijos teatrai. Jie susidarė išeivijos sąlygoje iš jau tremtyje gimusių ir išaugusių žmonių, ir tik jie išeivijos teatrą reprezentuoja. I Teatro Festivalyje iš 6 dalyvavusių teatrų keturi buvo jaunimo, atitinką čia apžėlimai išeivijos teatro definicijai. Jei buvo kritikų priekaištaujama, kad I Teatro festivalis pasirodė meniškai silpnas, tai ir reikš, kad mūsų išeivijos teatras dar meniškai silpnas — nieko daugiau. Jei šį faktą atvirai pri-

pažinsime ir jį reaguosime tinkamai, tai I Teatro festivalis bus atlikęs didelį užlavinį — atvėręs akis vadovaujantiems asmenims. O „vaistai“, pone redaktorai, labai paprasti, tik trifuose receptuose: Daugiau darbo! Daugiau pagarbos! Daugiau pinigų!

Redakcijos pastaba: Esame LB vadovybį pasikeitimo išvairėse. Tikime, kad naujoji LB Centro valdyba ir naujasis Kultūros fondo pirmininkas atkreips reikiamą dėmesį į čia iškeltas mintis. Būtų skaudu, jei Chicago's Dramos studija ir Jaunimo teatras, pasiekę LB vadovybę, sustotų veikę kaip tik šiame sezone, kuriame švenčiame profesinio lietuvių teatro 50 metų jubiliejų. Tai būtų iškrėstas toks pat ironiškas pokštas, kaip ir lietuviškosios gimnazijos uždarymas Konebunkporte anais švietimo metais.

NEW RATES

Šeštadienio apdarnimas iki \$20,000

<p>6% PER ANNUM</p> <p>OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES</p> <p>2 Year Maturity</p>	<p>5 3/4% PER ANNUM</p> <p>ON CERTIFICATES OF \$1000.00</p> <p>One Year Maturity</p>	<p>5 1/4% PER ANNUM</p> <p>ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE</p> <p>6 Month Maturity</p>
<p>5 1/4% PER ANNUM</p> <p>ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS</p> <p>\$100.00 Minimum</p>	<p>5% PER ANNUM</p> <p>ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS</p>	

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 3 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 3. Sat. 9 to 12:30.

MARCELINAS ŠIKŠNYS

Su mūsų gimnazijos direktorium amžinai atsiveikinant

Kai pernai, 1969 m. pavasarį, buvęs Marcelino Šikšnio auklėtiniai Vilniuje išsitarė ruošia jį 95 metų amžiaus sukakties proga pagerbimo vakarą, direktorius sunerimo ir atsikalbinėjo, įtikindamas, kad kokias čia esą sukaktis, ot, kai sulauksias 100 metų, tai kas kita!

Prieš daugelį metų pasitraukęs iš aktyvaus visuomeninio gyvenimo, buvęs Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorius ramiai leido savo senatvės dienas Vilniaus priemiestyje, Zvėryne, kukliame namelyje, užgožtame alyvų ir vaismedžių, skenstančiame gėlėse, savo dukros ir jos šeimos rūpestingose globoje.

Vis dėlto pagerbimas buvo surengtas: 1969 m. gegužės mėn. 3 d., dviejuose didelėse svetainėse salėse, keli šimtai buvusių M. Šikšnio auklėtinių su šeimomis, keli buvę kolegos mokytojai ir keliolika Lietuvos kultūrininkų, kėlė tosus už sukaktyvininko sveikata, sveikino jį žodžiu, eilėrašdžiais, daina, perjuosė puikiai tautiška juosta, apdovanojo gėlėmis. Dalyvavo ne tik vilniečiai, bet ir atvykę iš kitų miestų, laimingi sutapimu — net iš tolimųjų kraštų. Atskrido sveikinimo telegramas iš negalėjusių pagerbime dalyvauti, iš Lenkijos, iš Amerikos. Buvo miela, bet ir graudu: kadaise lieknas, tiesus, greitas, žvalus direktorius, po daugelio metų atrodė smulkutis, trapus, nedrąsus, susijaudinęs. Gal net ne visus jam skirtus žodžius pajėgęs išsakyti ir suprasti. Pabuvojęs kelias valandas, trumpai padėjo ir artimųjų lydimas išvyko poilsio savo ramion pastogėn. Buvo jo auklėtiniai — dabar sensterėję, kiti — visai pražilę, vieni daugiau, kiti mažiau gyvenimė pasiekę, tėvai, ar jau net močiutės ir seneliai, — linksmi bendravo iki išnaktų, dalindamiesi jaunystės dienų mielais prisiminimais.

Jei viešumoje senelis direktorius nesijautė jaukiai, tai savo namuose mėgo svečius, mieliai pasakodavo jiems savo atsiminimus, domėjosi visais savo buvusiais mokiniais, teiraudavosi apie jų likimą, apie tuos, kurie pasisklido po platųjį pasaulį, diskutavo įvairiausiais aktualiais klausimais, stebino savo puikiai atmintimi ir atrodė pakankamai sveikas, guvus ir gyvastingas. Tad tikrai galima buvo tikėtis, kad jis sulauks ir 100 metų. Deja, prieš mėnesį telegrama atnešė netikėtą, liūdną žinią: šių metų rugpjūčio 15 d. mūsų direktorius, trumpai tesirgęs, numirė. Prieš mirtį prašęs, kad jį palaidotų Rusų kapuose, šalia žmonos. Velionis buvo pašarvotas rašytojų namuose, lietuvių visuomenė gausiai lankydama atidavė jam pasakutinę pagarbą, buvo pasakytos atsisveikinimo kalbos. Rugpjūčio 18 d. jis buvo nulydėtas į amžino poilsio vietą — Vilniaus Rusų kapus.

Enciklopedinės žinios apie M. Šikšnį lakoniškos, jose toli gražu nesutelpa jo šakota asmenybė ir įvairiopa veikla. Gimė 1874 m. gegužės mėn. 2 d. Šiaulėnų valsčiuje, Šiaulių aps., ūkininkų šeimoje, 1893 m. pabaigė Šiaulių gimnaziją, 1897 m. Maskvos universiteto fizikos - matematikos fakultetą. Mokytojavo Rygoje, Voroneže ir nuo 1918 m. Vilniaus lietuvių gimnazijoje. Čia nuo 1922 m. iki Vilniaus sugrįžimo Lietuvai buvo gimnazijos direktoriumi. Paskyrus gimnazijai kitą direktorių, M. Šikšnys tą nelemtą ir neužsitarnautą staigmeną skaudžiai pergyveno ir pasitraukė pensijon.

M. Šikšnys iš profesijos buvo matematikas, pedagogas, jau-

nystėje poetas, tautinio atgimimo laikotarpiu lietuvių spaudos bendradarbis, vėliau dramaturgas, senatvėje — rusų ir lenkų literatūrų vertėjas, o per visą gyvenimą — visuomenininkas, publicistas, lietuviybės puoselėtojas. Nuo studentavimo laikų aktyviai dalyvavo įvairiose lietuviškose organizacijose. Buvo ilgametis Lietuvių mokslo draugijos narys, 1930—32 m. jos pirmninkas.

M. Šikšnio tiesioginių - betarpiškų mokinių priskaičiuotume gal tūkstantį, kita, bet netiesioginių būdu matematikos iš jo mokėsi dešimtys tūkstančių, nes jis buvo net aštuonių matematikos vadovėlių autorius, o tais vadovėliais naudojosi ne tik lenkų okupuotas Vilniaus kraštas, bet ir visos Lietuvos mokyklos iki pat nepriklausomybės netekimo, o gal ir ilgiau.

Tai retas ir nebe pirmas atvejis mūsų kultūros istorijoje, kad matematiko protas taip sklandžiai derintųsi su poeto rašytojo širdimi. Kaip vyskupas A. Baranauskas, taip ir M. Šikšnys šalia matematinių problemų sprendimo puoselėjo poeziją. Jei jo negausi poezija ir neprilygs a vysk. A. Baranausko "Anykščių Šileiui", tai vienas kitas eilėraštis vis dėlto buvo plačiai žinomas, jaunimo mėgiamas, dažnai dainuojamas ir turi išliekamą vertę, kaip pavyzdžiui: "Pasakyk, mano mylimas krašte" ("Varpas" 1895 m.), ypač imant dėmesin tą laikotarpį, kuriame jie buvo sukurti.

M. Šikšnys yra taipgi vienas iš pirmųjų mūsų dramaturgų, parašęs keletą pjesių, dramų, tragedijų, kurios su pasisekimu buvo vaidinamos Rygoje, Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Petrapilyje, Voroneže. Vienoje jų "Meilė suardyti" — tai nuodėmę pagimdyti! teko net pačiam autoriui vaidinti! Iš jo sceninių veikalų plačiausiai žinoma 5 veiksamų istorinė tragedija "Pilėnų kunigaikštis", daug kartų vaidinta ir jautriai žiūrovų išgyventa. Lenkų okupuotame Vilniuje neužmirštama šventė būdavo Sekminės, kada tūkstantinė margaspalvė lietuvių minia suplaukdavo iš švenčionių, Dūkšto, Dieveniškų, Gervecių ir kitų vietovių Vilniaus Kalvarijų lankyti, o vakare sugužėdavo gimnazijos ar Vilniaus miesto salėn M. Šikšnio - Šiaulėniškio "Pilėnų Kunigaikščio" pasiūlytą, karzygiška Lietuvos praeitimi pagyventi. Jo išlikusių dramos ir poezija išleisto 1957 m. Vilniuje viename rinkinyje, M. Šikšnio - Šiaulėniškio Rinktinė". Direktorius Šikšnio "silpnybės" meniu dėka Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija galėjo didžiuliu turėdama ir savo pučiamųjų instrumentų orkestrą, ir styginį kvartetą, ir scenos mėgėjų būrelį, ir literatū sekciją.

M. Šikšnys buvo gabus pedagogas. Kaip matematikos mokytojas jis reiklus, griežtas, bet teisingas. Mokiniai, neturėję matematiškos gyslės ar apsilėidę moksle, prisibijodavo jo ne tiek dėl blogo pažymio, kiek dėl jo taiklaus, aštraus pabarimo, kartais su ironiško sąmojaus priemaiša. Nereikėjo jam daug pastangų mokinių drausmei išlaikyti. Mokiniai jį ne tik gerbė, jo klausė, bet ir mylėjo. Net lenkai mokytojai, priverstinai įbrukti lietuvių gimnazijon lenkų kalbos, istorijos mokyti, netrukus pasidarydavo lietuvių draugais ir tai pirmiausia taktiško direktoriaus dėka.

Kai vyresnieji mokytojai dėl senatvės, ligos ar kitų priežasčių traukdavosi iš gimnazijos, direktorius pavasarį pasivie-

davo kurį nors iš gabesnių reikiamos srities studentų ir praprasčiausiai pareikšdavo. "Tams ta nuo rudens ateisi pas mus

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos abiturientai su dr. Jonu Basanavičium ir mokytojais 1924 metais. Viduryje gimnazijos direktorius Marcelinas Šikšnys.

mokyti". Tad ir ateidavo kartais tik įpusėję studijas buvę jo mokiniai, ir vėl pasijusdavo tos pačios šeimos — gimnazijos nariais, tik jau dabar nebe mokiniais, o lygiateisiais jaunesniais kolegomis.

Šalia tų mielų, giedrų prisiminimų negalima užmiršti ir vargo, rūpesčių, kuriuos nešė ant savo pečių ilgametis gimnazijos direktorius, besistengdamas iš-

traukti iš skurdžios karo ir okupacijų nualintos Vilniaus krašto buities mažus lietuviukus, besirūpindamas, kaip jiems padėti išsimokslinti, išaugti sąmoningais lietuviams bei kaip išlaikyti lietuvišką gimnaziją, kaip atsilaukti prieš lenkiškos okupacijos represijas.

Kuklusis direktorius, rašydamas bene paskutinį kartą savo autobiografiją 1967 m. "Tarybu-

Lietuvos rašytojų" leidinyje, sutalpino ją nepilnuose dviejuose puslapiuose, baigdamas žodžiais: "Feci quod potui, faciant meliora potentes". Mes gi žinome, kad jis savo gyvenimo uždavinį pilnai atliko ir, pagerbiami, tas pačias viltis puoselėdami, baigsime šį prisiminimų pluoštą jo paties — Šiaulėniškio — eilėraščio posmu:

"Laimė! Laisvė! Tie brangūs žodžiai!
Kada mūsų artojai — broleliai Nebetarnaus jau dievams svetimiems,"
G. R.

• Lietuvoje išleista V. Zaborskaitės knyga "Maironis" taip greitai gyventojų išgraibstyta, kad ji jau spėjo virsti bibliografinė re-

tenybe. Ta sėkme susidomėjęs, Br. Genzelis, filosofijos mokslų kandidatas, straipsnyje "Studija apie Maironį" ("Komj. Tiesa", rugp. 13) pripažino, kad Maironiu šių dienų Lietuvoje visi domisi, kad Zaborskaitė apie poetą ir kunigą pasakiusi viską, ką tik galima pasakyti. Beje, Genzelis, vertindamas Maironį, išskėlė, jo nuomone, be galo "svarbų" režimo atžvilgiu, teiginį — esą, Maironis atstovavęs nacionalinį judėjimą, o ne... nacionalistinį ir jis, aišku, mylėjęs savo kraštą ir jo žmones. Plačiau nevertinant Genzelio išvedžiojimų, vis dėlto verta atkreipti dėmesį į jo vieną teiginį — Maironio pažūrą į rusus pavergėju. Tai tinka ir šių dienų Lietuvai, ir gyventojai, aišku, tiems žodžiams pritaris visa širdimi. Tai gi, skaitome, "jis suprato, kad viena tauta (jei ji — ne pavergėja) praturtina savo kultūra kitas tautas". (Elta)

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perką pas Lieponį!

LIEPONIŲ PREKYBOS NAMAI

LIEPONIS

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5876

Pirmadieniais ir kervertadieniais nuo 9 iki 9:30 Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vakaru Sekmadieniais uždaryta

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
RIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

foto V. MAŽELIS

* Vestuvės spalvota ir juoda baltą (gali vykti ir į kitus miestus).
* Portretūra.
* Meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

HIGH RATES

Paid Quarterly

5% PASSBOOKS	3% \$5,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

J.I.B. VAISTAI išgydo: pleiskaną, sustabdo plaukų slinkimą ir ataugina plaukus. Gražina plaukams natūralią spalvą. Moterims ir vyrams. 3 uncijų buteliuko užtenka 16 savaičių. Siųskite užsakymus su \$6.00 money orderiu:
J. & J. PHARMACY, 2557 West 69th Street, CHICAGO, ILLINOIS 60629

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe
DIDŽIULS NUOLAIDOS

Kaina nuo \$2,172.00

5 metų arba 50,000 mylių garantija. 25 mylias su vienu gallonu
G T X — FURY — DUSTER

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

FREE 8-PC. SNACK SET

...from the Accessibles

Šitas gražus Anchor Hocking užkandžiams indų komplektas gali būti jūsų visai nemokamai. Kad gautumėt šią dovaną nemokamai, turite tik atidaryti naują sąskaitą su \$500.00 ar daugiau, arba tokią sumą pridėti prie savo dabartinės sąskaitos. Tik viena tokia dovana šeimai; pasiūlymas baigsis spalio 15 d.; dovanos nesiunčiamos paštu.

St. Anthony didžiujosi savo patenkintų taupytojų ir skolintųjų šeima. Nuo 1922 m. Jūs padėjot mums išaugti i stiprią, parankią ir saugią — "Strong, Accessible and Safe" finansinę įstaigą. Jūs esate "Geresnėse rankose" pas St. Anthony Savings. Palyginkite mūsų finansinę apyskaitą ir pamatysite... Atvykite dar šiandien, įsijunkite i mūsų šeimą. Mūsų tarpe būsite branginamas draugas, ne vien tik numeris.

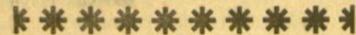
Saint Anthony Savings

1447 South 49th Court
Cicero, Illinois 60650
PHONE: 656-6334 JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, EXEC. SEC'Y

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D.C.

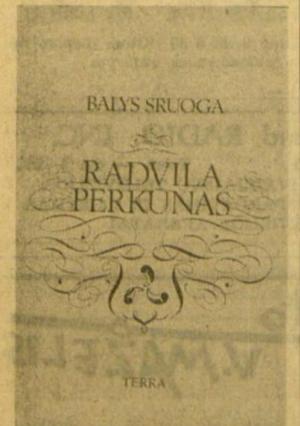

NAUJI LEIDINIAI

• **Balys Sruoga, RADVILA PERKUNAS.** Antroji laida. Išleido knygų leidykla Terra Chicagoje 1970 m. Viršelį ir titulinį puslapį piešė A. Kurauskas. Spaudė Morkūno spaustuvė. Leidinys didelio formato, 132 psl., kaina 4.00 dol., gaunama "Drauge".

"Radvila Perkūnas" yra keturių veiksmų drama — libretas operai. Muziką jai parašė Jurgis Karnavičius, ir operos premjera įvyko 1937 metais vasario 15 d. Kaune. Pastatymas susilaukė pasisekimo, ypač puikias dekoracijas operai buvo sukūręs M. Dobužinskis. Ši Balio Sruogos drama atskira laida, tik labai nedidelis viršelis.

Balio Sruogos "Radvilos Perkūno" viršelis, pieštas A. Kurausko.

deliu tiražu buvo išleista Kaune 1935 m. Todėl, dabar čia išleisti viršeliai pakartoti, daugelį bus tikra literatūrinė naujiena.

Dramoje — librete vaizduojama 17-18 amžiaus sąvartojė vykusį kovą tarp dviejų įtakingų Lietuvos didžiųjų giminų — tarp Radvilų ir Katkų. Dramoje Sruoga daug kur įterpia savo sukurto religinio giesmių ir šiaip be galo lyriškų posmų.

Vienas labai būdingas dalykas. B. Sruogai pokario metais (1947) Vilniuje mirus, visų jo raštų Lietuvoje 1957 m. buvo išleista 6 tomai. Tačiau juose "Radvilos Perkūno" nėra. Okupantui, matyt, nepatiko, kad dramoje vaizduojami Lietuvos didžiūnai maskolių adresu švaistosi toli gražu ne rusus giriančiomis frazėmis, gi pačia šviesiausia asmenybe dramoje pavaizduotas yra ne kas kitas, o Žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis. Okupanto cenzoriai šito skaitytojui parodyti ne drįso. Tad ir gerai, kad Terra "Radvilą Perkūną" dabar išleido Chicagoje; visi jį čia galime lengvai įsigyti, perskaityti ir turėti savo knygų lentynose.

• **A. Vaičiulaitis, MŪSŲ MAŽOJI SESUO.** Išleido Nidos knygų klubas Anglijoje (Londono) 1970 m. Knyga 104 psl., kaina minkštais viršeliais 2.50 dol., kietais 3.00 dol., gaunama "Drauge".

Pirmoji šios knygos laida pasirodė 1936 metais Kaune. Tai vaičiulaitiško stiliaus ir jo pamėgto suvalkietiško kaimo aplinkos šedevriukas. Pirmoji knygos laida jau daug kieno buvo primiršta, čia niekur negaunama, o dar skaitančiam jaunimui "Mūsų mažoji sesuo" lig šiol buvo ir visai nepažįstama. Todėl gerai padarė Nidos leidykla, kad mums dabar padovanotų antrąją jos laidą. Tik ji galėjo pačią knygą gražiau apipavidalinti. Dabar rankoje turimas minkš-

tais viršeliais egzempliorius tiek savo pabaiga, tiek pradžia atrodo labai atkištinis, beveik dar iš laikų prieš pirmąjį pasaulinį karą. Visas tas išorinis knygelės skurdumas labai kontrastuoja su puikiu Vaičiulaitiško stiliumi, su jo žodžio išieškojimu, su spalvingu žmonių ir gamtos pavaizdavimu smulkiausiose detalėse. Vis dėlto, šitokias mūsų rašytojų knygas leidžiant, leidyklos turėtų stengtis taip toli neatsilikti nuo šių dienų spaudos technikos, o "Mūsų mažosios sesers" atveju būtų buvę ne pro šalį ją geram dailininkui ir pailustruoti.

Vaičiulaitis čia minimoji knyga vaizduoja mažos mergaitės paprastus, bet meistriškai rašytojo pavaizduotus, kasdieniškuosius nuotykus dar pastarojo karo nesukrėtame lietuviškame kaime. Vyresniesiems skaitytojams tai bus malonus grįžimas, o jaunesniesiems — naujas atradimas.

• **Vytautas Alantas, NEMUNAS TEKA PER ATLANTA.** Novelės. Išleido Nidos knygų kl. Londone (Anglijoje) 1970 m. Viršelį piešė dail. J. Paukštienė. Knyga 263 psl., kaina minkštais viršeliais 3.00 dol., kietais — 3.50 dol., gaunama "Drauge".

Leidinyje atspaudinta penkios Alanto novelės: "Viskas galėjo ir kitaip susiklostyti", "Nemunas teka per Atlantą", "Ugry Lithuanian", "Renasansas Žemaitijoje" ir "Viešpats ieško Viešpaties". Jeigu mūsųose net ligi šiol dar labai gyvi priekaištai, jog lietuvių literatūra vis negali išsimušti (net išsivijoje!) iš lietuviško kaimo ir kaimiškės

Vytauto Alanto naujoji novelė rinkinio viršelis, pieštas dail. J. Paukštienės.

aplinkos, kad ta literatūra net čia Amerikoje savo turiniu ir savo problemomis yra tik pilkosios liaudies literatūra, tai pastaroji Vytauto Alanto knyga tą priekaištą turėtų akivaizdžiai su-

Nidos Anglijoje išleistoji A. Vaičiulaitiško knyga.

Kaip rašyti: Čicağa ar Čikaga?

STASYS BARZDUKAS

Pagaliau ir trečiasis klausimas, susilaukęs JAV ir Kanados lietuvių mokytojų pokalbių dėmesio studijų "avaitej" Dainavoj — kaip rašyti: Čicağa ar Čikaga? Tad kelios mintys ir šiuo klausimu.

Garsinė tikrinių svetimybų rašyba

Garsinė rašyba remiasi principu, kad raidėmis užrašomi realiai tariami garsai. Šitaip visų pirma mes rašom nuo seno mūsų kalboje eilę prigijusių tikrinių svetimybų: Karaliaučius, Berlynas, Ryga, Varšuva, Krokova, Paryžius, Prancūzija, Vokietija, Krymas, Amerika ir kt. Šitoks šių žodžių tarimas bei rašymas jau yra tiek prigijęs, kad niekam nekelia jokių abejonių.

Tikrinių svetimybų rašymas iš originalo

Kitas svetimybės mes linkstam rašyti iš originalo, būtent paraižiu taip, kaip jos rašomos jų tautoje arba valstybėje pvz.: Praha, Los Angeles, Buenos Aires, Rio de Janeiro ir kt. Kur galima, mes taip pat pridėm ir savo kalbos galūnę, pvz.: Hamburgas, Leningradas, Peipingas, Saigonas, Hong Kongas ir kt.

Abrakadabros mūsų rašyboje

Viduramžių lotynų kalba turi žodį abracadabra, reiškiantį beprasmišką srovą, kuriai yra priskiriama magiška galia. Tokios sąvokos būdavo įrašomos amuletuose, prietarinių žmonių nešiojamuose apsaugoti nuo ligų, prieš šūkerų ir kt. nelaimių. Šiandien abrakadabros žodžiu vadinam beprasmybę, sudarytą iš nesuprantamų žodžių kratinio. Tokiomis abrakadabromis sovietinėje ok. Lietuvos spaudoje šiandien yra vir tusios kai kurios svetimybės, atsiradusios iš pertempto garsinio principo vartojimo pagal ten primestus rusiškus pavyzdžius. Atspėkit, kad gudurūs, ką žymi kad ir šie vardai: Gunas, Ponkielis ar Jeteboja? Pasirodo, kad šitaip ok. Lietuvoje dabar reikia rašyti komp. Ch. Gounod bei G. Ponchielli pavardes ir švedų Geterburgo vietovardį. O kai ok. Lietuvos dailininkai prieš keletą metų Paryžiu rengė savo darbų parodą, tai nusivėžtose kataloguose mūsiškis švažas buvęs paverstas Chvaju. Arba kokiai nors flamanaiškai Verschraheno pavardėi buvo pritaikytas vokiškas tarimas, ir iš jos pasidarė Feršregenas, pats savęs jau nebepažįstas. Todėl dėl tokios garsinės rašybos pasigirsta jau nepasitenkinimo balsų ir pačioj ok. Lietuvoj, darančioj visa, ką "didysis brolis" liepia, ir J. Jurginis "Literatūros ir meno" 1968 liepos 13 n-ry šitaip rašė: "Nors ir nedėkinga, bet reikia grįžti prie tikrinių vardu rašymo temos, kuria šio laikraščio skiltyse rašiau 1965 m., 'Varpo' chorui grįžus iš kelionės po Vokietijos demokratinę respubliką. Choras nusivėžtose spausdintų savo koncertų programą lietuvių ir vokiečių kalbomis. Tą programą teko uždrausti dalyti publikai, nes beveik visų Vakarų Europos, jų tarpe ir vokiečių, kompozitorių pavardės buvo parašytos iš-

griauti. Alanto novelėse veikėjų su juodomis panagėmis nė neieškok: visi, čia kunigaikščiai, bajorai, rašytojai, inžinieriai, studentai arba jau bent rezidenciniai čionykščiai prasigyvėliai. Ar šitas gana miesčioniškas psiaudointeligentiškumas kilstelėja čia ir mūsų literatūroje, tai jau kitas klausimas. Alanto novelių šliuotieji veikėjai gyvena vieni prieškarinėje Lietuvoje, kiti jau čia Amerikoje, o dar kiti net mindauginuos laikuos. Skaitytojui perbėgti šios knygos puslapius bus gana įdomu, tegu ir nesiryžtant jos vertės sverti pačiais "sunkiaisiais" literatūriniais svaisčiais.

kreiptai, netaisyklingai. Reikėjo gelbėti ne tik vyrų choro, bet ir kultūrinį respublikos inteligentų prestižą. Tai ne vienintelis nemalonas atsitikimas dėl fonetinės užsieniečių pavardžių rašybos. Mokyti žmonės nebemoka parašyti įžymiųjų Europos žmonių pavardžių" (Akiračiai, 1968 rugsėjo 2 nr.).

Svarbiau teisingai rašyti, ne tarti

Bet ne J. Jurginis, ne lietuvių tvarko rašybos reikalus dabartinėj ok. Lietuvoj, tad viskas ten ir toliau tvarkoma taip kaip liepia "didysis brolis", t. y. Maskvos partiniai biurokratai. Jei lemtu Jurginis, su juo susikalbėtume, nes jo siūlymai gali būti priimti ir sveturi atsidūrusiems lietuviams: 1. norėdami rašybinių nesupratimų išvengti, kultūros ir mokslo darbuotojai laikosi ortografinio tikrinių vardu rašymo: visos tautos, vartojančios lotynišką raidyną, tikrinius vardus, jeigu neturi savo išimtinio pavadinimo, panašaus į mūsų Karaliaučių, Gardiną ar Paryžiu, rašo paraižiu taip, kaip toje tautoje arba valstybėje rašoma, o ne tariama; 2. tokio rašymo ypačai reikalauja bibliografija, geografija, teisė; 3. nenorėkime, kad mūsų vardus pagal savo tarimą rašytų kitos tautos, nes juos skirtingai rašys prancūzas, anglas, ispanas ir ita-

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ Specialiai šventėms

PILNAI APMOKETA Gavėjas nieko nemoka.

FESTIVAL \$35.50
4 1/4 sv. kvietinių miltų, 2 1/4 sv. ryžių, 2 sv. cukraus, 1 sv. marmalado, 1 sv. makaronų, 1 gabalas šokolado, 1 maišelis vaisinių saldainių, 3/4 sv. Salami, 1 sv. maišytų vaisių, 100 g. Nescafe, 2 maišeliai pudingo miltelių, 2 1/4 sv. avžinių dribsnių, 2 1/4 sv. manų kruopų.

10 SKARELIŲ \$46.50
5 vilnonės skarelės su didelėm ar mažom gelėm arba turkiškais raštais ir 5 šilkinės skarelės, visų spalvų. Siunčiant oro paštu pridėkite dar \$8.50.

VRTINGLAUSIA DOVANA, KURIA GALITE SIŪSTI SAVO GIMINEMS DIRBTINO KAILIO PALTAI Fantastiška vertybė — didžiausias pasirinkimas Minko išdirbimo (paprasti ar dryžuoti), persiški kailių ar "Mouton".

PILNA KAINA TIK \$99.00 COMBINATION SPECIAL — \$126.00
3 jarda medžiagos vyriškam žieminiam paltui, 100% vilnos, 3 jarda medžiagos moteriškam žieminiam paltui, 100% vilnos, 3 1/2 jardo medžiagos vyriškai elnaiti, 100% vilnos, 3 jarda medžiagos žieminei moteriškai suknelei, 100% vilnos, 2 paklodės (dygubo dydžio), 2 užvalkalai pagalvėms, 6 turkiški rankluoščiai.

Daug kitų daiktų specialiai šventėms.

Reikalaukite mūsų nemokamo katalogo.

UŽSAKYKITE DABAR Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street
New York, N. Y. 10010

REIKALAUKITE MŪSŲ NEMOKAMO NAUJO KATALOGO.

WARREN HEATING COMPANY
24 val. degintuvų ir alyvos prietaisų pataravimas. Išvalymas už specialias rudens kainas. Nemokami apskaičiavimai krosnių ir boilerių įtaisymui.
Al. Wojnarowski, Prop., 4056 W. 26th St., Chicago, Ill. Ph. 702-8420 or 702-8621

PETE'S AUTO REPAIR
Talsoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up, ir kiti pataravimai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211-15 S. Danen Ave. Tel. 787-1988.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai—pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai—metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

las, ir pagaliau patys savęs nepažįsim. Tad kaip: Chicago ar Čikaga?

New Yorkas ar Niujorkas? Washingtonas ar Vašingtonas? Meillett ar Meje? Baudouinas de Courtenay ar Boduenas de Kurtenė? Gonoud ar Gunas? Puccinis ar Pučinis? New Jersey ar Niūdžersėj?

Kraštutinybių atsisakykim, tad nerašykim nei Gunas, nei Pučinis, nei Niūdžersėj. Kas nori, Paryžiaus ar Varšuvos pavyzdžiu gali rašyti ir Čikaga ar Niujorkas. Bet leiskime taip pat rašyti Čikaga ir New Yorkas (su lietuviškais galūnėmis. Gyvenant svetimame krašte ir nuolat susiduriant su rašymu Chicago ar New York, dvejetainis rašymas daugeliui būtų tam tikra sunkenybė, ar jos reikia? Rečiau var-

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAISYMO DARBAI
Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

WARREN HEATING COMPANY
24 val. degintuvų ir alyvos prietaisų patarnavimas. Išvalymas už specialias rudens kainas. Nemokami apskaičiavimai krosnių ir boilerių įtaisymui.
Al. Wojnarowski, Prop., 4056 W. 26th St., Chicago, Ill. Ph. 702-8420 or 702-8621

PETE'S AUTO REPAIR
Talsoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up, ir kiti pataravimai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211-15 S. Danen Ave. Tel. 787-1988.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai—pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai—metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGĖ ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGĖ ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

tojamus vardus turim rašyti originalo rašyba, pagal reikalą paaiškindami ir jų tarimą. Apskritai, nepasidarykim iš tikrinių vardu rašybos savo kalboj abrakadabros.

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

5% All accounts compounded daily — paid quarterly.

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAyette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% Mokamas už Vieną Metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

5% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

PAPIGINTA KAINA UŽSAKYKITE DRAUGĄ JAUNIMUI

Reikia visomis išgalėmis stengtis pratinti mūsų jaunimą skaityti lietuvišką spaudą. Mūsų dienraščio administracija nori Jums šiame svarbiame reikale nuosirdžiai padėti.

Jeigu Jūs prenumeruojate "Draugą", o Jūsų vaikai gyvena skyriumi ir lanko mokyklą svetimose aplinkumose, Jūs galite jiems užsakyti šio lietuviško dienraščio antrąją prenumeratą atskirai, papiginta kaina, gaudami visą trečdali nuolaidos nuo pilnos prenumeratos kainos.

Ir jaunavedžiams galite užsakyti "Draugą" tomis pačiomis sąlygomis — papiginta kaina. Jūsų sūnus ir dukros, gyvendami Jūsų namuose, gal skaitė lietuvišką dienraštį. Pratekite šią gražią tradiciją ir jiems atskirą šeimą sukūrus.

Visais atvejais pasinaudokite teikiama trečdali nuolaida.

Veikime drauge, kad mūsų jaunimas skaitytų lietuvišką dienraštį "Draugą"!

"Draugo" administracija

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina! **SOUTHWEST FURNITURE CO.**
4200 S. Western Tel. GR 6-4421

KULTURINĖ KRONIKA

● Rugsėjo 15 d. Kalifornijoje mirė filosofas Rudolfas Carnap, loginio empirizmo srovės kūrėjas. Einant jo sistema, filosofijos uždavinys yra ne kuris kitas, kaip aprašyti, išaiškinti ir kritikuoti mokslą ir kalbą.

Jis gimė 1891 m., studijavo Freiburge, Jenoje ir kitur. Daug įtakos jo galvosenai turėjo anglių filosofas B. Russell. Pradžioje profesoriavo Vienos universitete ir ten sutelkė aplink save filosofų būrelį, kuris vadinas "Vienos ratelis". Nuo 1931 m. profesoriavo Prahos vokiečių universitete. 1935 m. atvyko Amerikon ir Chicagos universitete profesoriavo iki 1952 m. 1954 m. buvo pakviestas Kalifornijos universiteto Los Angeles filosofijos katedros vedėju.

Metafiziką ir etiką Carnap ne laiko mokslu, nes jų sąvokos nėra aptariamoms tikslųjų mokslų terminais.

Jeigu jo empirizmas ir neapima visos žmogaus dvasinės srities, tai jo kalbos studijos gali būti laikomos naudingomis. Jis teisingai yra pastebėjęs, kad daugelio filosofinių ginčų pagrindą sudaro tai, kad juose vartojamos sąvokos nėra tiksliai aptartos ir išsiaiškintos. Dėl to jo studijos loginėje srityje gali būti vertos dėmesio. Prieš kelerius metus išėjo jo knyga: "The logical Structure of World", kurioje stengiasi filosofškai aptarti kalbą — kas kalbos yra savyje. Jis nori sudaryti tikslias prasmes, kai kuriems neaiškiems kalboje ir moksluose vartojamiems žodžiams. Dėl to jo mokslą galima laikyti semantikos filosofija.

Rudolf Carnap

V. Egd.

● Česlovo Grincevičiaus mazoninis romanas "Geroji vasara" Draugo spaustuvėje jau pradėtas išleisti. Pirmoje eilėje jis bus siuntinėjamas Lietuviškos knygos klubo nariams. Romanas bus 264 psl., kuriam trijų spalvų viršelį padarė dail. N. Vedežytė - Palubinskienė.

● Lietuvių novelių antologija flamy kalba. Belgijoje (Antverpene) gyvenantis p. A. Tenisonas redakcijai rašo, kad jis flamy kalbon yra išvertęs 24 mūsų autorių noveles. Tai sudarytų maždaug 275 psl. knygą. Viena belgų leidykla yra jomis jau susidomėjusi ir, gal būt, bus galima tikėtis lietuvių beletristikos pluošto, pasaulinį išleisto flamy kalba.

● Naujas J. Tininio romanas "Dailininko žmona" Draugo spaustuvėje jau surinktas, sulaužytas į puslapius ir netrukus bus pradėtas spausdinti. Knygą leidžia Lietuviškos knygos klubas.

● "Lituanus" žurnalo koncertas Jaunimo centro didžiojoje salėje įvyks ateinančių metų sausio 24 d. (sekmadienį) 4 val. popiet. Jame programą atliks solistė Dalia Kučėnienė, Akompanuos komp. Darius Lapinskas.

● Dail. Eleonoros Marčiulionienės dailės paroda įvyks Čiurlionio galerijoje, Chicagoj. Paroda atidaroma spalio 10 d. ir galerijoje vyks iki spalio 18 d. Dailininkė išstatys 52 keramikos darbus, sukurtus pastaraisiais metais.

● Kazys Ališauskas redakcijai rašo, kad jo anksčiau mūsų minėtoji knyga vadinasi ne

žiūrėjo, bet redagavo Pranas Čepėnas. K. Ališauskas laiške sako, kad Čepėnas "šią knygą taisy, papildinėjo, panaudojo daug naujos literatūros, ypač politikos klausimais, tikrino gausius vietovardžius, o taip pat ir aš taisyau, redaktoriaus nurodymu, atskirus veikalo skyrius."

● Išleista premijuota apysaka jaunimui. Tai Danutės Brazytės - Bindokienės 1969 metais JAV LB Kultūros fondo jaunimo skaitinių konkursų laimėjusi apysaka "Mieste nesaugu". Knyga didelio formato, 169 psl., iliustruota Jūratės Eidukaitės piešiniais. Rašytoja apysakai iužetą paėmė iš čionykščio pauglių gyvenimo, tad ir to amžiaus skaitytojui knyga bus labai patraukli, intriguojanti.

● Išleidžiami dail. Adomo Galdiko laišakai. Juos leidžia dail. V. K. Jonynas. Rirkinį sudaro 40 Galdiko laišku, rašytų Jonynui iš Paryžiaus ir Freiburgo. Leidinį puošė laikotarpio Galdiko darbai ir Jonyno pieštas Adomo Galdiko portretas. Tai bus tikrai mūsų retas leidinys, tokiu originaliu būdu pagerbiant ir vėlionį Adomą Galdiką, ir parūpinant mūsų meno istorijos raidai gana įdomų dokumentinį šaltinį.

● Anatolijaus Kairo trijų veiksmų dramatinė pasaka "Du broliukai" baigiama spausdinti M. Morkūno spaustuvėje, Chicagoj. Mūsų mokykloms ir įvairiems teatriniams sambūriams trūkstant vaidinimų vaikams, nauji šio žanro veikalai yra labai laukiami ir labai reikalingi.

● Okup. Lietuvos matematikų Draugija šią vasarą Vilniuje turėjo jau vienuoliktą konferenciją. Tokios konferencijos vyksta kasmet.

● Rasos (ne Joninės) — tai naujos pastangos Lietuvoje įvesti naujus papročius... J. Vilkaitis okup. Lietuvos spaudoje ("Lit. ir

E. Marčiulionienė. Zvaidė (keramika) iš rengiamos parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj.

Menas", nr. 24) aiškina, kad pastaraisiais metais Rasos šventė

mėginama atgaivinti ir siekiama įvesti vietoje Joninių. Pažymėta, kad Rasos šventė dar 19 amžiuje. Jų tikroji prasmė — ne vardinė, o saulės ir gamtos šventė. Rasoje atgyjanti lietuvių tautosaka ir "saulėgrąžoje žmogus kalbasi su gamta".

Lietuvoje šventė buvusi švenčiama Kernavėje, kur būdavo daugiausia jaunimo — apie 300-400. Tai būdavo paskutinį arba priešpaskutinį birželio šeštadienį.

Keli tos šventės vaizdai: skaitomi tautosakos atrinkti tekstai — kreipimasis į saulę, mėnulį, ugnį; skaitomas atsiveikinimas su saule. Jai pasislėpus, užkuriama šventės ugnis. Švenčiama visą naktį, kūrenamos ugnys, ritinami degantys ratai, einama su deglais prie upės, plukdomi vainikai, ieškoma paparčio žiedo. Anksti rytą, 4 val., saulei pasirodžius, šventė baigiama. Pasiūlyta tokią šventę švesti ne tik Kernavėje, bet ir kiekvienoje apylinkėje. (Elta)

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER... Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal.

They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law).

If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can look with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

	ANNUAL YIELD	ANNUAL RATE	MIN. BALANCE	MIN. TERM
CERTIFICATE ACCOUNTS	6.18%	6.00%	\$5,000	TWO YEARS
	5.92%	5.75%	\$1,000	ONE YEAR
Gold Eagle PASSBOOK ACCOUNTS	5.39%	5.25%	\$50	6 MONTHS

- Regular Passbook Account, 5% annual rate, yields 5.13% per year when compounded.
- Highest savings interest rates allowed by law
- Compounded Daily (Paid Quarterly)

ASSETS OVER \$145,000,000
RESERVES OVER \$12,900,000

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 847-1140

SERVICES • A Variety of Insured Savings Plans • Home Mortgage Loans • Christmas Club Accounts • Vacation Club Accounts • Travelers Checks • United States Savings Bonds

Mirčiai pasmerktojo žodis

Vienas iš kurybingųjų teologų naujausiais laikais, pasižymėjęs stipriu originalumu, buvo Dietrich Bonhoeffer. Jis buvo protestantas, bet net ir jų žmonės apie Bonhoefferį rašo, kad jis buvo vienas svarbiausių vakariečių Bažnyčios ekumenizmo interpretatorių.

Nuoširdus krikščionis ir gilus demokratas, nepalaužiamas idealistas, jis dalyvavo samokse prieš Hitlerį. Samokslas buvo suketas, Bonhoefferis buvo areštuotas ir nacių nuteistas mirti. Jis buvo hitlerininkų pakartas 1945 m. bal. 9 d. Flossenburge. Šiomet sueina 25 m. nuo jo tragiškos mirties už savo idealus. Jo raštai ir dabar yra plačiai skaitomi. Neseniai šiemet JAV-se išėjo iš spaudos vienos jo knygos vertimas: "Psalms: the Prayer Book of the Bible" (išleido Augsburg Publishing House, Minneapolis, Minn. 1970 m., 86 psl., 2.75 dol.).

Autoriaus siekimas buvo plačiau supažindinti su Sv. Rašto puslapiuose esančia maldaknyge — psalmėmis. Jis tai atlieka su giliu nuosirdumu ir su visišku prieinamu paprastumu, išryškindamas psalmių prasmę bei jų mintis apie sutvėrimą, Dievo įtatyta, Mesiją, Bažnyčią, gyvenimą, kentėjimą, kalte, laikymąsi priešų atžvilgiu.

Autorius primena, kad dažnai žmogus nežino, kaip prabilti į Dievą; skatina vengti kalbėti ir Tvėrėją "ta absurdiška kalba, kurios Dievas nenori girdėti"; pataria pasinaudoti paties Dievo įkvėptomis psalmių maldomis, kurios veda mus į kaltės pripažinimą ir sužadina mūsų pasitikėjimą atleidžiančia Dievo malone. J. Pr.

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
La dotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIŲ NUO MR. NELSON Savininko

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kaptalų DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ PASTRINKIMAS VISAME MĖSTE

Telef. — CEDarcrest 3-6335

10% — 20% — 30% pigiau mokėti už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

G E L Ė S

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms

GUZAUSKŲ

Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai:

STEP. C. LACK IR SŪNŲ (LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

POVILAS J. RIDIKAS
3354 So. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Litanca Ave. Tel. YA 7-1133-1139

REDAGUOJA ST. SEMĖNIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

KETVIRTASIS PATIEKALAS

— Mes turime mirti, ar norim, ar nenorim, bet savo tautą numariname tik laisvu noru...

Išstremtųjų iš Tėvynės ateitis — be vilties grįžti, lėta tautinė mirtis... Tačiau atsimekime, kad dar yra tam sąlyga — mūsų laisvas noras.

Politinių ir geografinių aplinkybių dėka, mes likome ta atkirstoji nuo tautos kamieno ir šaknų dalis ir per porą dekadų įsikėpinom daugiau ar mažiau puikiai materialiniai mus priglaudusių svetimuos kraštus, tačiau su aštria tautinio išlikimo problema.

Atsiminus pradžią tremties gyvenimo Vokietijoje ar kituos Europos kraštus, pradžią pastovesnio išsikūrimo Amerikoje, Kanadoje ar Australijoje, negalima nepastebėti to buvusio mūsų tremtinių troškimo būti kartu, užpildant bet kokio kultūrinio parengimo patalpas, sales, mūsų entuziastiško dėmesio lietuviškai spaudai, knygai, žodžiu, mūsų menai, kultūrai. Atrodė, kad būtų šventvaigiška, jei kas iš mūsų nesijaustu tokiu lietuviu tremtiniu, kuriam visas laisvas pasaulis turėtų padėti grįžti į savo kraštą ir tinkamai atlygintu pavergėjui.

Sąmoningų ir nesąmoningų lietuvių pavardžių trumpinimai

Laikas daro savo. Iki šiandien daug mūsų pasikeitė, ypač vertybių perkainavime. Mes sustiprėjom materialiniai neproporcingai, lyginant su mūsų tautine dvasine kultūra. Mes tirpstante laisvanoriškai ir lydinamiesi į mus prigydytusias gyventi, visko pertekusias šalis, mes savinamės miliaus svetimą kultūrą, papročius, greit virsdami savo tautinės kultūros nykštukai. Štai vienas tokių pavyzdžių. Patogumo atžvilgiu trumpiname savo pavardes nepalikdami jokios lietuviškumo žymės: Mackevičius — Mack, La pinskas — Lapp; Kukutis — Kuck; Pukėnas — Puck ir pan. O sąmoningi lietuviai, trumpindami pavardes, puikiai įstengia palikti pagrindinę žodžio dalį, kuri liudija jo tautinę kilmę: pvz. Lukoševičius — Lukas, Baranaukas — Baras, Mackevičius — Macus ir pan. Kurie suamerikonina, pavardes iki neatpažinimo, teisinasi, kad ypač bizny jiems patogiau būti amerikoniškom pavardėm, t. y. ne savim, kas yra netiesa, nes ne pavardės raidės, bet asmenybė lemia pasisekimą; kraujo balso niekas negali panaikinti. Vengti būti savim yra gėda. Toks žmogus tikrai jau serga menkavertiško kompleksu.

Tuštėjančios salės, didėjantį šeimyniniai pobūviai

Išjungę į šio krašto tempą, mes jau neturime laiko lankyti net kultūrinių parengimų — salės kaskart labiau tuštėja, nors mūsų šeimos gal ir didėja. Mūsų menininkai, paskaitininkai, muzikai, deklaruoja savo pasiektus laimėjimus vis labiau tuštėjančioms salėms. O vietoj to mūsų tautinis avangardas traukiasi į sunkiu darbu įsigytas ištaigingas rezidencijas ir dažniausiai jose jau mes sutinkame nuo poros dešimčių iki keleto šimtų

IZA MOTEKAITIENĖ

kviestinių svečių, — šeimos šventių progomis — tai naujas lietuviškų parengimų tipas ir labai sėkmingas — be bilietų — puikūs išradingi patiekalai, gėrimai, susitikimai tik su mielais ir sušiomais asmenimis, pabėdavimas ir pasikalbėjimai, dažniausiai apkalbų forma apie savo artimus, na, po visko grįžimas namo poilsui, ir vėl darbo rytas. Jaunimo ten dažnai nesutiksi — jie ieško savo amžininkų draugystės ir kitokios aplinkos.

Amerikos gyvenimo kopijavimas

Jei jau gyvenimo sąlygos diktuoja šio tipo mūsų lietuvišką bendravimą, paliekant sales su kultūriniais apytuštes, nereikia to smerkti, nes vis vien to pagrindu yra mūsų troškimas pabūti vieni su kitais; tik reikėtų tarp valgių, gėrimų ir pasikalbėjimų įnešti ir dvasinės puotos elementus.

Plečiant šią maintį, reikia pabrėžti ypač tiems, kurie kopijuoja Amerikos gyvenimą iki savės paieigimo, kad tokie pralošia dvigubai. Pirmiausia — Amerikos kultūros, kaip tokios, nėra; ji turėtų būti indėnų kultūra. Amerikos kultūra yra paskirų, joje gyvenančių drašų tautų kultūros (anglų, vokiečių, prancūzų ir t. t.), kurie nesigėdi savęs ir žengia pirmyn mokslo, meno, biznio, sporto ir kt. srityse. Ta prasme ir mūsų lietuviška kultūra, jos demonstravimas bei pažanga tik praturtintų sudėtinę Amerikos

Putnamo seselių rėmėjų madų parodos rengėjos: S. Endrijonienė, O. Građinskienė, M. Remienė.

kultūrą kaip tinkamas mozaikos gabalėlis ir tuo mes tik galėtume didžiulius. Paneigdami save, lydindamiesi į kažkokį bendrinimą, mes darome žalą pačiai Amerikos kultūrai. Praktiškai galvojant, ir mūsų modernios rezidencijos būtų daug vertingesnės, jei jose būtų tinkamas kiekis mūsų tautinio meno, mūsų kultūrinio lietuviško stiliaus. Pvz. man teko matyti vieną rezidenciją, kurios šeimininkai yra visur skolingai pridėję lietuviškų medinių raižinių — stilizuotų tulpių prie televizijos rėmų, prie lempų, miegamo baldų, namų fasado ir p. Nelietuviai kaimynai tai vertina su nuostabiū dėmesiu ir pagarba.

Dvasinis patiekalas svečiams

Tebūna mūsų rezidencijos mažomis lietuviškomis tvirtovėmis, apšaruotomis ne vien tautodailė, bet ir lietuviška periodinė spauda, knygomis, lietuvių kultūros albumais, lietuviška enciklopedija, plokštelėmis, lietuviškais audiniais. Kad nebūtų prarastos tarp jaunimo ir tėvų, kvieskime visus nebijodami ar bus idomu, ar ne, dalyvauti namų šventėse ne vien tėvams, bet ir jaunimui. Parodykim, kad tikrai jų laukiame ir jie papras ateiti. Tikroji lietuviško namų aplinkoj stiprės jų tautinis jausmas, kurį dūdo aplinka ir nelietuviškos mokyklos. Laiko madai perkeliant mūsų bendravimą iš salių į šeimų parengimus, nepamirškime pagrindinio dalyko — greta turtingo maisto, gėrimų bei šeimynišku pasikalbėjimu — pamirškime savo svečiams ir dvasinį patiekalą, nors dalelę to tautinio

maisto, kuriuo gardžiavomės ir kuris mus jungė stipriau nei viskas pirmaisiais metais svetimuose kraštuose. Konkrečiai tariant, ir šeimos parengimuose raskime laiko valandėlę mūsų tautinės kultūros ugdymui. Pvz. gausnesiuose svečiais parengimuose — visuomet tarp kviestųjų atrastume talentingų mene, moksle ar kitose srityse, bet kokio amžiaus asmenų. Pakvieskime iš anksto vieną kitą iš jų trumpai programai: gražia tarsena paskaityti naujausios lietuviškos knygos ištrauką, eilėraščių pluoštą, padainuoti solo ar sutartinių lietuviškų meno ar liaudies dainų, paskambinti lietuviškos muzikos pianinu, kanklėmis ar kitu muzikos instrumentu, įnešti lietuviškas temas į diskusijas. Į tokias temas stengtis kuo daugiau įtraukti jaunimo, ypač tuos, kurie nėra savo tikrojo krašto matę. Šeimos šventėse parodykim dėmesio jaunimo pastangoms — jų pažangai moksle, mene, tautiniam susipratime, parodykim už tai jaunimui dėmesio, jau įteikdami lietuvišką suvenyrą — knygą, lietuvišką rankdarbį, muzikos plokštelę ar p. Šeimos šventėse lietuviškos kultūros puoselėjimo temų ir priemonių galima rasti daugybę, tik reikia tam noro ir dėmesio. Net apsilankydami ir atnešdami šeimyninkams dovanėles atsiminkim mūsų gintarą, medžio raižinius, audinius ir šimtus gražiausių daiktų, daiktelių, papuošalų, indų ir p. — kiekvienas jų turės ne vien dovanos reikšmę, bet ir tautinio atsparumo bei išlikimo misiją. Tad tikras noras išlikti lietuviškas ir nenumarinti savanoriškai likimo atskeltos tautos dalies svetur — yra mūsų pačių rankose — ypač motinų ir tėvų pastangose.

Skirkime pavergėją nuo pavergtojo

Mano nuomone, kad labai daug stiprybės teiktų nuosirdus ir protingas bendravimas tremtinio lietuviu su pavergtoju tėvynėje. Pirmiausia, kaip "Draugas" rašė, mes turime skirti pavergėją nuo pavergtojo. Rodyti neapykantą pavergtam svečiui yra ne vien nesvetinga, bet ir neprotinga. Meilė tirpdė ledynus ir savo nuosirdumui bei meilei mes laimėsime net praplautais smegenimis lietuvi. Svečiams iš Lietuvos padėkime praregėti tikrą tiesą, kalbėkim tikrais žodžiais apie viską. Tai geriausias šios dekados ginklas padėti išlikti pavergtam lietuviui tėvynėje, kurs yra melagingai nuteikiamas, liečiant mus iš-eivijoj. Grįžtant į mūsų vis labiau įprantamas sambūrio vietas — šeimų šventes privačiose rezidencijose — jauskime kiekviena šeimyninė pareiga, vaišindama mylimus kviestuosius svečius skaniais, išradingais pagrindiniais trimis patiekalais ir gėrimais, nepamiršti pagaminti jiems dar ir ketvirtą — dvasinį — patiekalą iš mūsų tautinės kultūros puoselėjimo temų, naudojant įvairiausias priemones. Tik šis dvasinis — ketvirtasis patiekalas — turės amžinumo ir vertės mūsų istorinėje kovoje už išlikimą savimi. Puošiant lietuviškas rezidencijas mūsų Vytis tesimbolizuoja jau ne karinę galybę, bet nepaliaujamą mūsų dvasios stiprybę, pakeitus kardą į tautinės kultūros ugdymo priemones ir šarvus į kiekvieno lietuviu dvasios kultūrą, nepaliaujamą kovoje už išlikimą savimi ir už Lietuvus laisvę.

JOAN KENNEDY PIANISTĖ

Spalio 13 d., Philadelphiajose, įvyksta 50-ies muzikų koncertas, kuriame buvusio senatoriaus Edward Kennedy našlė gros pianinu. Šis koncertas ruošiamas sutelkti pinigų Pensylvanijos demokratų partijos gubernatoriaus išrinkimui. Ponia Kennedy muzikos mokėsi New Yorko konservatorijoje, bet iki šiol viešai nepasirodė.

— Ko trims žmonėms pasaulyje nereikia? Aklam šviesos, kurčiam varpų, plikagalviui šukų. (Uteniškių mįslė).

Putnamo seselių rėmėjų ruošiamoje madų parodoje modelius (iš k.): D. Kriaučiūnaitė, S. Olišauskienė, M. Memėnaitė, A. Fremarek, S. Konley ir A. Laitienė. Nuotr. P. Maletos

Madoms besikeičiant, parodos belaukiant

Mados domino žmones įvairiais laikais ir pokalbiuose jos užima svarbią vietą moterų ir vyrų tarpe. Čia, kaip ir politikoje, yra daug ir ginčų. Nuo madų pasaulio neatsilieka ir lietuviškos moterys, tik jos čia įneša daug savo individualumo, čia pasireiškia ir savas lietuviškas skonis. Nuo amžių lietuviškos aude, derino spalvas, kūrė savus raštus. O dabar jos tuos raštus ir spalvas pritaiko madoms moderniam, net abstraktų pasaulyje.

MARIJA REMIENĖ

yra ir čia išimčių: pvz. Amerikos prezidentui Richardui Nixonui ir Prancūzijos prezidentui George Pompidou patinka nauja mada, nes "midi" suklebė moterų paslaptingesnės. Čia ir išliko daug ginčų. Daugelis prisimenam 1947 m., kada Christian Dior sukūrė "New Look" ir tai pristatė publikai. Šių laikų sujūdimas prikllysta anų metų subrudimui. Kalifornijoje yra susiorganizavęs net ir klubas POOFF (Presevation of Our Femininity and Finances) iš įtakingų visuomenės sluoksnių moterų, kurių tarpe suminėta ir lietuvaite aktorė Rūta Lee — Kilmonytė, kovojančios prieš ilgus drabužius (Newsweek, March 17, 1970).

Madų pasaulyje vyrai taipgi užima svarbią vietą, nes jie yra moterų madų kūrėjai. Tik gaila, kad lietuviškos moterys neatsikviečia savo vyrų į jų ruošiamas madų parodas, nors žinome, kad kiekvienam iš jų rūpi žmonių pasipuošimas ir šių laikų naujoviškumas.

Kokios mados yra šiais metais? Kokio ilgio drabužius dėvės moterys? "Mini" jau ne madoje, "maxi" nepapraktiška, o "midi" bei-veik niekam nepatinka. Tačiau

Chicagoje Putnamo seselių rėmėjos jau ruošiasi dešimčiai iš eilės tradicinei madų parodai. Jų ruošiamos madų parodos yra visada įdomios, nes kasmet būna kas nors

naujo, kas nors įdomaus. Pajvairstinimui šį kartą bus panaudojamos modernios ir plačiai naudojamos skaidrės — nuotraukos pritaikymas prie drabužių, o taip pat ir šiandien labai paplitęs horoskopas. Kai vasarą visi atostogavo ir išsėjos, putnamietės Chicagoj kūrė ir siuvo drabužius, kad, rudeniu atėjus, galėtų suruošti naują madų parodą. Šiais metais mes dar viską dėvėsime, matysime įvairaus ilgio drabužius. Ne tiek svarbu rūbų ilgis, kaip svarbu priderinti prie jų kitus priedus.

Rengėjos stengėsi, kad spalio 10 ir 11 d.d. madų paroda tinkamai pavaizduotų šių metų madų pasaulio įvairumą; ir "mini" ir įvairaus ilgio "midi", ir kelnės, ir vakariniai drabužiai bus demonstruojami Jaunimo centre.

IS MOTERŲ PASAULIO

* Aktorė Eglė Vilutienė bus Putnamo seselių rėmėjų ruošiamos madų parodos komentatorė. Paroda įvyks spalio 10 ir 11 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Bus dovanų traukinimas ir vaišės. Šie net paroda žada būti įvairi ir originali.

* Genovaitė (Genė) Dambrauskaitė — jaunoji rūbų kūrėja dalyvaus ir pasirodys su savo darbais pirmą kartą Chicagoje lietuviams madų parodoje. Dar ji tebelanko Chicago Meno institutą.

* Amer. Lict. inž. ir arch. sąj. moterų pagalbinio vieneto valdyba sušaukė narių susirinkimą Coverly Shores narės Meilutės Tubienės namuose. Dalyvavo daug iš Chicago suvažiavusių narių, taipgi vietoje esančios narės. Dr. J. Adomavičius skaitė moterims pritaikytą įdomią paskaitą, po kurios sekė ilgos gyvos diskusijos. Susirinkimi pirmininkavo St. Semėnienė, sekretoriavo B. Vanagienė. Po susirinkimo vieneto pirm. Br. Nainienė įteikė auką dr. J. Adomavičiui senelių namams.

* Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus moterų vieneto arbata-tėlė, suruošta vienerių metų veiklos sukakčiai paminėti, įvyko pereitą sekmadienį, rugsėjo 20 d., St. ir I. Balzekų J. namuose. Dalyvavo arti šimto narių ir viešnių, šilta priimty malonios šeimyninės Irenos Balzekienės. Trumpai susirinkusias sveikino vieneto pirm. M. Krauchunienė ir vicepirm. A. Zunienė. Eleonora Zapolienė padainavo keletą lietuviškų dainų, o narių ir viešnių grupė (E. Zapolienė, G. Mažeikienė, A. Giedraitienė, J. Milleriūtė, J. Bobinienė ir M. Belkey) nuotaikingai išpildė "Apydnėlį". Amžiniosiomis narėmis naujai įstojo T. Kuzienė ir V. Radvilienė. Susirinkusios buvo pavaišintos narių pagamintais užkandžiais.

Genovaitė Dambrauskaitė — jaunoji rūbų kūrėja. Nuotr. Conny Vokietaitis

Šydo pakėlimas

Arabų pasaulio moterys yra laimingesnės, negu jų amerikietės seserys.

Šitaip galvoja Leila Sharaf, Abdula Hamid Sharaf žmona. Jos vyras yra Jordano ambasadorius JAV-ėms.

Nepaprastai gyva 28 m. Leila pareiškė spaudai, kad arabų moterų sujūdimas dėl socialinių bei civilinių teisių yra taip sėkmingas, kad "pasidarė tiesiog būtinybė palikti labiau karingomis šių laikų spaudimų rate."

"Nematau didelio skirtumo tarp jordaniečių ir amerikiečių moterų," dėstė ji. "Mes turime moteris visose profesijose. Beveik visos dirba arba mokosi, prieš ištekėdamos."

"Dauguma miesto moterų turi kolegijose įgytus laipsnius. Ir

mes gauname tą pat atlyginimą už tą patį darbą. Vienintelė problema, kad darbe labiau pageidaujami vyrai, nes jie pastovesni".

Jordane moterys negali būti renkamos parlamentan, taip pat nebusuoja savo tautos rinkimuose. Nežiūrint suvakarietiškoji dauguma arabų moterų ištekėjusios pasitraukia iš darbo. Arabų pasauly yra suprantama, kas yra "bosas" šeimoj. Tada moteris jau pakasa visas savo ambicijas.

Ko vertas moters-sentimetas?

— Visų vyrų sprendimai nėra verti vieno moterų sentimentu, — yra pasakęs Voltaire. — Vyrų dirba ir galvoja, bet moterys jaučia, — yra pasakiusi anglų poetė Christina Rossetti (1830 - 1894).